Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 168. szám. Vasárnap, julius 19.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben naponz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállitva
Egész évre . . 10 frt — kr
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, julius 19.

Ellenzéki pártok.

Irta: **Kaas Ivor.**

Budapest, julius 17.

A szabadelvüség zsarnoksággá változott. Hajdan a szabadságnak pártja volt, mely politikai jogokat szerzett a népnek, jogegyenlőséget a polgároknak, az alkotmányt kivivta s Magyarország állami önállóságát Ausztria ellen megvédelmezte de mióta a hatalom birtokában megfészkelte magát, az országgyülést a kormány szolgájává aljasitotta le, a haza függetlenségének érdekében nem tett semmit, sőt inkább elveit megtagadta, az önkormányzatot megszoritotta, a nép politikai jogait elnyomta, a földet és munkát adókkal tulterhelte és semmi eszköztől vissza nem riadt, hogy a közjövedelmek és hivatalos állások élvezetében maradhasson s a közjó helyett a pártérdekeket és a maga hasznát keresse. Már csak a neve szabadelvü, maga a párt, minden ideális tartalom nélkül valóságos összeesküvés a nemzet ellen, egy csapat, mely elfoglalta az országot s magáénak tekinti az államot, melynek törvényhozásával és hivatalos hatalmával kénye-kedve szerint rendelkezik s keresztül gázol az emberek jogán, igazságán, vagyonán, hitén és szabadságán, istentelen erőlködéssel. Mint minden kényuraság, furfangos és erőszakos, nem türhetvén az igazságot, hazudik, s meggyőződései nem lévén, veszteget. Megingatta a népben a tiszteletet a kormány, s a bizodalmat az országgyülés iránt, mivel a parlamentből szavazó masinát, számológépet csinált. A minisztériumokat képtelen és erkölcstelen emberekre bizta, a megyei tisztviselők pedig végrehajtók lettek, hajduk és pandurok, a közönség kinzására. Ekként a szabadelvüség lejárta és meggyülöltette magát.

Hogy van, hogy a magyar nemzet ezt az igát még le nem rázta magáról? Kelet népe vagyunk valóban, hogy oly közönyösen türjük a rossz emberek pazarlását és garázdálkodását. Panaszkodunk és szitkozódunk, ahelyett, hogy választójogunkkal élve a szabadelvüeketkiutasitanók házunkból. Kaszinókban és kávéházakban eldisputálunk a 67-iki kiegyezés jósága vagy hibái felett, követeljük a magyarhadsereget s ünnepeinken elénekeljük a szózatot, a szabadelvüek velünk versenyt szidják a kormányt s rosszalják az egyházpolitikai törvényeket, hogy bizony kár volt azokat behozni; de mikor szavazásra kerül a sor, az elégületlenek egy része elmegy és szavaz a kormány jelöltjeire, a másik része pedig otthon marad, mert nemakar a szolgabiróval meg a főispánnal összeveszni. Ezen gyöngeségünk oka vereségeinknek, hogy kihuzzák lábaink alól a földet, darabonkint eladogatják az ország jogait, lecsipkedik a nép szabadságait s egyenként összevásárolják öt vagy tiz forintjával az ellenzéki választókat. Azután öt esztendeig ujra kesereghetünk.

Magára vessen az ellenzék, ha nem boldogul, mert nem teljesiti hazafias kötelességét s inkább egymással veszekszik, semmint a szabadelvü pártot s a kormányt buktatná.

Kétségbeejtő látvány a függetlenségi és 48-as párt, mely, miután harmincz esztendeig opponált, s képviselőinek számát felvitte hétről százra, magában meghasonlott és megszakadt, s a fele pótkormánypárt lett, hogy nem elég a minisztériumnak a mamelukja valamely rosz és népszerütlen törvényjavaslat keresztülhajtására kölcsön kér Kossúth Ferencztől annyi szavazatot, amennyi neki hiányzik, vagy kiküldi ezen ellenzéket a folyosókra, hogy ott várja be, miként sarczolja meg a tatársereg Magyarországot. Igy szaporitják a vendéglősök az igazi kávét pótkávéval, mely ha rosszabb is az igazinál, de olcsóbb s ha kevés is a becsületje, megteszi, hogyha a vendégek megiszszák. Valóban, a függetlenségi Kossuth-pártnál olcsóbb kormánypárt nincs; a kerületeket ingyen hozza be s kevesebb viczinális vasuttal és koncesszióval éri be. Hozzá még el is hiteti magával és a választókkal, hogy elvhü és igazi 48-as. Pedig semmi egyéb, mint segédcsapatja a kormánynak, a másik közjogi oppozicziö: az Ugronpárt legyőzésére.

Az a szakadás, melyet a függetlenségi pártban az egyházpolitikával a kormánynak előidézni sikerült, az egész pártra nézve végzetessé válhatik a jövő képviselőválasztásoknál s a következő parlamentben. Mert nemcsak, hogy a választók bizalma megrendült, de hogyan képzelik a rendszert megbuktathatni, ha a kormány szekerét tolják? Hogyan juthatnának előre, ha az egyik jobbra, a másik balra huz? Miként verhetnék meg az ellenséget, ha egymással hajbakapnak s

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szent Vincze napján.

Irta: **Halász Gyula.**

Richelien és Mazarin Korának szülötte szent Vincze. — Nagy időnek nagy embere. — Lerombolt oltárok, felgyujtott templomok lángja, lelki gondozást nélkülöző nép ezrei jellemzik működésének idejét. — A 30 éves háboru borzalmai, a reformáczió elterjedésének szomoru következményei szolgáltatják Franciaország e korbeli történetéhez a hátteret.

Az isteni gondviselés minden idő számára a korbetegségének gyógyitása támasztott orvost; minden romboló eszme ellensulyozására alkalmas egyént. ki a Krisztusi tan kellő alkalmazásával megakassza az ephemer jellegü és hangzatos jelszavakban bővelkedő ideák tovább terjedését.

Csodálatos dolog! Egy alacsony származásu ember ki első éveit baromőrzésben és egyszerü falusi emberek körében töltötte el, oly eszméket valósitott meg, a melyek korkérdések voltak akkor is és még nagyobb mértékben azok manapság, melynek megoldása bölcseket foglalkoztatott; eszméi megvalósitására akkora pénzösszeget teremtett elő mely minden reményét fölülhaladta. — Egyszerüsége daczára királyok tanácsosa lett' központul szolgált nemes lelkeknek nagy czéljaik keresztülvitelére. — Hivatva volt romlott korának sötét éjjelébe szellemével bevilágitani és utat jelölni ki ezreknek a követésre.

»A magasból uj társadalom szállott alá« elmondhatjuk Vergiliussal társaság, mely még azok becsülését is kiérdemelte magának, a kik különben áldás küzdelmet folytatnak a krisztusi tanok ellen, de ezen tanok eredményei előtt szemet nem hunyhatnak.

Egyszerü volt személyében, nagy volt alkotásaiban. — Ki ne tisztelné csodálva a z i r g a l m a s n é n é k müködését? Elhagyják Tirolnak borzalmas levegőjét eljönnek kórházaink testetölő légkörébe; egyik kezével igazitja a beteg ágyát, kötözi sebeit, másikkal átöleli a szegény árvát és alamizsnát kér számára a könyörületes szivü emberektől.

Elmegy a csatatérre a sebesültek, haldoklók és holtak közé; az egyiket vigasztalja, a másikat meghalni tanitja, miközben imádkozik azokért, a kik a hazáért haltak meg.

A modern kor betegségei között előkelő helyet elfoglaló pauperizmus nem az ugy nevezett modern philantrópia és humanizmus divatos elméletei által orvosolható, hanem a tettekben nyilvánuló keresztény szeretet müvei által, mely Szent Vincze minden alkotását átlengi.

Mily megnyugtató azokra a szegény-munkás szülőkre az a tudat, hogy mig ők az életfenntartásért küzdenek a munkában és apa, anya vállvetve görnyednek a teher alatt, legdrágább kincsük, csecsemő gyermekük szerető kezek gyöngé ápolásában részesül?

Állitsuk szembe a két humanizmust. Csillogó bálterem illatos levegőjében áldoznak százakat, hogy abból néhány forintot áldozzanak jótékony czélra. Mily kiáltó ellentét: a zene hangja és a nyomorgók jajjai és segélykiáltása; ők mulatnak és a kik érdekében teszik, azok éheznek. A leggaládabb utakon szerzett milliókból oda dobnak néhány ezret és büszkélkedve éldelegnek az olcsó dicsőgben, midőn a világ philantrop névvel illeti őket.

Az irgalmas néne talán előkelő származásával egyesiti a legbájosabb testi szépséget a legszebb lelki tulajdonokat, éles észt, szelidséget, melyekkel a világban feltünést kelthetne, ő ezt mind áldozatul hozza az Isten és ember szeretet oltárára. Ez Szent Vincze szelleme.

Az emberi léleknek két hatalmas betegsége: a bün és a tudatlanság ellen küzd az irgalmas néne Szent Vincze szellemében az iskolában. — Felderiti Krisztus világosságát a gyengéd gyermeki szivekben, midőn az erények magvát ülteti belé; eloszlatja a tudatlanság homályát a korhoz mért ismeretek közlése által; átveszi a csecsemőt az azt féltékenyen szerető anya kezéből és ápolja a bölcsődében, mely átadja az ovodának, ez pedig az iskolának, mely az egyháznak és hazának nevel jó anyákat. — Mutasson fel az Isten nélkül müködő ugy nevezett philantrópia és humanizmus ily eredményeket akár az oktatás terén, akár a szeretet müveiben.

Nézzük meg a S z e n t V i n c z e j ó t é k o n y s á g i e g y e s ü l e t e k működését, pld. a miénket, a fővárosit! Ifju mágnások, kik a kényelem puha párnáin nőttek fel a kik a

Lapunk mai száma 10 oldal.

folyton egyik a másikat döngeti? Kossuth Ferencz csak az önálló bankot és vámterületet beszéli, ami a 67-es kiegyezésben is benne van, s a nemzet jogát ezekre Tisza Kálmán és Bánffy Dezső is elismerik. Ez bizony keskeny alapja a függetlenségi politikának. S mit csinálnak azután a pótszabadelvüek, ha tiz esztendőre meg lesz hosszabbitva a vámegyesség és a bankszabadalom? Akkor talán már nem is fognak opponálni.

Ugron felismervén a parlamenti reform szükségét, hogy lehetetlenné tegye a választási visszaéléseket, s valódi népképviseletet teremtsen, az általános szavazati jogot követeli. De csak egymagában, mert rögtön nekiestek a Kossuth-pártiak, hogy nekik ez nem kell. A kormánypart pedig, mely a választási visszaélésekből él, ráfogta, hogy a szavazati jognak kiterjesztése a magyar fajt és ennek hegemóniáját veszélyezteti, holott a szabadelvüek 1848-ban éppen a választási jogok kiterjesztésével egyesitették a nemzetet és szereztek erőt a nagy szabadságharczra. De hiszen Trencsénben a választók mindig tótok voltak és lesznek, Hunyadban oláhok, akár több, akár kevesebb a szavazó, s a kormánypárt mindig a nemzetiségi megyékből szedte a mamelukjait és sohasem látott veszélyt a magyar hazára nézva abban, hogy az ő választói tótok vagy oláhok. Másutt van a dolognak bibéje. Ott, hogy kevesebb választót könnyebb megvesztegetni vagy megfélemliteni, mint sokat. Ezért látjuk, hogy most, mikor szorul a kapcza, a kormány a választókat megtizedeli mindenütt, ahol erős az ellenzék, kivált a néppárt, melytől leginkább fél. Ugron ellenzéki akcziója tehát meg van zsibbasztva, s minthogy Polónyi miatt a néppárttal is összetüzött, szövetségesek nélkül kénytelen felvenni a küzdelmet a kormány hatalma és a Kossuth-párt ármánykodása ellen. A függetlenségi és negyvennyolczas párt helyzete ily módon épen nem kecsegtető.

A nemzeti pártot Apponyi hallgatása és elkedvetlenedése hozta zavarba, s az örökös fuziókisérletek, melyek kétség és remény között ringatták s ellenzéki kedvét szegték. Az egyházpolitika a közérzést elterelte a hadsereg és a közigazgatási reform kérdéseitől, melyek a véderővita óta előtérben állottak, s a nemzeti párt programmjának alaptételeit képezik. De méginkább szenvedtek a fuzionális kisérletek sikertelenségétől a pártonkivüliek, kiknek vezérök, Szapáry Gyula éppen csak a fuziót sürgette a liberális párttal, a liberalizmus megmentésére, holott az egyházpolitika óta ennek megbuktatása a czél, melyet a közönség ért és követel. A pártonkivüliek két év alatt programmot se tudtak adni és senki sem tudja róluk, hogy mit akarnak.

Ilyen ellenzékekkel, sem a parlamentben, sem azon kivül, nem lehet politikát csinálni, mert minden ellenzéki politikának alapja a népszerüség. Valamennyi kormány támaszkodhatik a korona bizodalmára és a többségre; felülről tehát ellenzék nem számithat segitségre a kormány ellen, s nálunk a parlamentben a Tisza által behozott pártfegyelmi abszolutizmus miatt kormány soha meg nem bukhatik. Az ellenzéknek tehát mindenesetre a népben, a nagyközönség pártolásában kell keresnie a módot, hogy politikáját érvényesitse. A népet pedig meg lehet nyerni eszmékkel és agitáczióval, de az eszméknek olyanoknak kell lenniök, melyeket mindenki megért és átérez. Elvont fogalmak, államférfiui szubtilitások nem hatnak a tömegekre, csak gyakorlati kérdéseknek lehet ezen hatásuk.

Három erős rugója van a népléleknek: az anyagi érdek, a nemzeti fajtudat és a vallás. A szabapelvü párt és kormánya megsértette, megtiporta mind a hármat. Ezért vált gyülöltté a nép előtt. Az ellenzéki pártok azonban nem fogták fel a kinálkozó alkalmat, s egyik sem lépett az agitáció terére, sem a nemzetiség, sem a nép jóléte, sem a keresztény vallás érdekében. Mindenik félt az egész igazságtól, s csak egyes részletekre nézve nyilatkozott. Mert sem a vámkérdés, sem az általános szavazati jog, sem a magyar tisztképzés, sem pedig az egyházpolitikai habozás uem vágnak bele a népéletbe, s nem kapják meg a polgárok lelkületét.

Itt a magyarázata a néppárt sikereinek. A vallás mindenkinek szent, szivében a laikus is őrzi, s aki hisz a lélek halhalhatatlanságában, üdvösségét a szolgabirónak. Az egyházpolitikai törvények végrehajtása a lelkiismeretek békéjét feldulta, s ezzel az ellenzéki pártoknak számolni kell. Az imádság mellett a mindennapi kenyérről kell gondoskodnia a családapának. Ezt a mindennapi kenyeret nem birja megkeresni népünk, mióta mezőgazdasági válságban szenved az ország s a liberális kormány mindenben csak a kereskedőknek kedvez. Kormányabszolitizmus és egyházpoltika karonfogva támadták meg a nemzeti fajtudatot, a nem magyar ajku honpolgároknál a legerőszakosabban, ugyanakkor e kormány bécsi politikája a magyarok önérzetét is mélyen sérti. Agrárpolitika, nemzetiségi politika és valláspolitika kell tehát a népnek, ez megragadja, s minthogy a néppárt programmja ezeket nyujtja neki, helyes ösztöne sugalja, hogy a néppárthoz csatlakozzék. Teszi ezt a nyilt, őszinte lelkesedéssel, ellenállhatatlanul. A kormány meg van rémülve, mert mindig azt hitte, és hirdette, hogy mihelyest törvényjavaslatai szentesitettek, békesség lesz. Ennek ellenkezőjét tapasztalja.

Minél tovább tartanak a választási mozgalmak, a régi pártok zavara annál nagyobb lesz, s a kormány-politika tarthatatlansága kitünik. Mindig több törvénytelen erőszakot kénytelen alkalmazni s ebben bukik meg, utóvégre büneinek sulya alatt leszakad.

Királyunk látogatása Romániában.

Mióta gróf Goluchovszky közös külügyminiszternek sikerült Románia s Görögország között közeledést, mások szerint megegyezést

---

nyomornak képét még távolról sem látták, az egylet megbizásából, mint annak tagjai elmennek a főváros dohos, sötét pinczelakásaiba, hogy ott saját szemükkel látva a nyomort, szemlélve a szenvedőt, személyesen segitsék. — Az egylet jótéteményeit nem kürtölik az ujságok, nem kérkednek bőkezüségükkel, mert a bőbeszéd szegény a tettben.

Őket nem hiú kérkedés, nem a szellemi nagyzás vezérli, hanem a jónak felsőbb inditó okból való szeretete. — Előttük a jótékonyság nem czél, hanem eszköz felsőbb jóra. — Ez Szent Vincze szelleme.

Ez a szellem tért hódit. — Mert máskülönben hogyan magyarázhatnánk meg az irgalmas nénék vezetése alatt álló intézetek rohamos szaporodását; magában a fővárosban körülbelül ötszáz irgalmas néne müködik az Isten dicsőségére a szeretet műveiben. — Nálunk Nagyváradon is 60—70 teljesiti az irgalmasság cselekedeteit, pedig még kórházunk is nélkülözi őket.

Terjedjenek is! Érvényesitsék a keresztény szeretetet, melynek halvány árnyéka sem lehet az üres humanizmus, melyből épen az hiányzik, a mi a tetteknek lelke: az Isten iránt való szeretet.

Paulai sz. Vincze rendalapitó.

Az irgalmas nénéket ugyan ki ne ismerné? Nemcsak valamire való városban, de a nagyobb falvakban is ott láthatni őket a leányiskolákban, árvaházakban, kórházakban, szegények házában.

Aki pedig ismeri őket, nem győzi eléggé, áldani, dicsérni . . . hacsak ördögi lélek nem lakik benne, mert hisz az ördög magát a legtökéletesebb jót, a jó Istent is ócsárolja gyalázza . . .

Méltók is ez áldott jó lelkek az elismerő, a dicsérő szóra. Oly szorgalat, oly odaadást, türelmet, mindenre figyelő gondosságot bizony nem találunk sem az iskolákban, sem a kórházakban, ahol világi nők müködnek.

Hogy ez áldott lelkeket a jó Istennek köszönhetjük, abban főrésze egy franczia szegény papnak van. Paulai sz. Vinczének, aki egyszersmind a lazaristák congregatióját is alapitotta.

Sz. Vincze 1576 április 24-én született a pirenei hegység tövében. Gasoegne tartományban, Poy helységben. Atyja Vilmos, anyja Bertrandal szegény földmivesek voltak, akik 6 gyermekökkel eléggé sanyaruan éltek.

Vincze 12 éves koráig a barmokat őrizte. De minduntalan azt hajtogatta, hogy ő pap akar lenni, azért folyton arra kérte szüleit, tanittassák őt Nagy könyörgésére végre iskolába adták Acqsi városban a sz. Ferencz rendiekhez.

Négy évi tanulás után, annyira előhaladt a tanulmányokban, hogy már ő is tanitgathatott kisebb tanulókat.

Tovább tanulás végett Toulouse városába ment, a bölcseletet és hittudományokat elsajátitani . . . Tanulmányait fényes sikerrel fejezte be.

1600-ban pappá szenteltetett. Első sz. miséjét távol eső, magános kábolnában mondotta.

Egy áldozópap és egy papnövendék segédkeztek neki. E magános, távoleső kápolnát, mondá, azért választá, mert ő nem a városiakat, hanem a falusi, szegény földmiveseket óhajtja gondozni.

A jó Isten nagy dolgokra szemelte ki Vinczét. E nagy feladatra szenvedések és kisértések által elő is készité, hogy a béketürés, szelidség, kitartás, szeretet erényeiben megerősödjék.

1605-ben Marseillelből Narbonnebe utazott. A hajót tunisi tengeri rablók támadták meg és heves küzdelem után birtokukba is ejtették. A kormányost megölték, a többieket rablánczra füzték és a hajó aljába hányták. Sz. Vinczét egy nyil megsebezte. E seb iszonyu fájdalmat okozott neki.

A rablók több nap mulva Tunisba partra szálltak, a keresztényeket rabszolga ruhába öltöztették és ugy rabszolga-vásárra hajtottak.

Sz. Vinczét egy halász vette meg. Ez jól bánt vele, mert szorgalmasnak, szelidnek, béketürőnek tapasztalta őt.

A halász azonban Vinczét nem használhatta, mert Vincze folyton betegeskedett. Eladta azért őt egy orvosnak. Az orvos is szeliden bánt vele, mert Vincze ügyesen és pontosan végezte el a rábizottakat. Ez az orvos fiául is hajlandó volt őt fogadni, ha Mohamed vallására tér át.

Az orvos meghalt. Vincze az orvos unoka-

létrehozni egymás között egyfelől és monarchiánkkal másfelől, azóta egész Európa szeme erre felé fordul.

Szerbia, Montenegro és Bulgária már előbb megalakitották az ugynevezett Balkán-szövetséget és igy könnyen el lehet képzelni, mily nagy feltünést keltett az a hir, hogy király urunk Ő Felsége a Vaskapu megnyitása után elmegy Romániába, I. Károly király látogatására.

A bukaresti sajtó nagyobb része foglalkozik a királytalálkozás jelentőségével. Legutóbb a bukaresti félhivatalos »Vointza Nationala« a következőket irja a látogatásról:

»Ezen látogalás egy szerencsés következménye nemcsak ama szoros baráti kötelékeknek, a melyek a mi királyunk és a szomszéd monarchia uralkodója között fennállanak, de következményei királyunknak ő felsége az osztrák-magyar urelkodónál Bécsben és Ischlben tett látogatásainak. Az elégtétel egy különösen kellemes érzülete hat át, látva miként a szomszédbeli hatalmas monarchia méltányolni tudja a román királyság virágzó helyzetét és azon alapos bizalmat mely abba helyezhető, mint a rend és czivilizáczió egyik faktorába. Az egész román nép, nehéz és fájdajmas százodos hányatatások után gyorsan tudott az öntudat és a fejlődés utjára lépni, mint független nép örömmel, kegyelettel és lelkesedéssel fogja üdvözölni országában a magas vendéget, kinek erényei és béke szeretete népének dicsőséget képezik. Az egész román nép mélyen hálás lesz azon kitüntetésért, melyet ő felsége a császár és király ő iránta támaszt s nem fog tartózkodni őt teljes szivből és egy ily magas vendég rangjához illő pompával ünnepelni. Ő felsége, valamint annak tanácsosai megfognak győződni, hogy a román nép teljesen megérdemli azt a helyet, melyet magának kivivott és fentartott«

Botrány a rendőrségnél.

Tegnapi számunkban »Botrány a rendőrségnél« czim alatt megemlékeztünk azon türhetlen és az egész városban már régebb idő óta közszájon forgó állapotokról, a melyek a nagyváradi rendőrségnél előfordultak.

E közleményünkre két névtelen levelet kaptunk.

Névtelen leveleket a papirkosárba szoktunk dobni.

Ezuttal azonban kivételt teszünk. Hiszen a közrend amaz intézményéről van szó, mely mindnyájunknak féltékenyen őrzött kincse.

Az egyik levél azzal vádol minket, hogy kellő rostálás nélköl jártunk el a közlésünkben. A t. levéliró ur nem ismeri, mily lelkiismeretes megfontolással szoktunk mi a közlendők megválasztásában és a megválasztottaknak sajtó alá való előkészitésében.

Ez ügyben különösen nagy elővigyázattal éltünk. Több izben értekeztünk a rendőrség több tagjával, és a nélkül hogy neveket említenénk, elmondhatjuk, hogy mindkét oldalról kellő információkat szereztünk.

Sajnos, a főkapitányt, bár több izben megbizott által, személyesen és telefon utján kerestük, egész délután, és egész este nem voltunk képesek föltalálni. Igy ő talán az egyedüli rendőrségnél, aki csak ma reggel nyomtatásban lapunkból értesült először az egész dologról.

A másik levélben számtalan részletet küldöttek be a rendőrség szennyeségéről.

Nem közöljük a részleteket; folyamatban van az ügy megvizsgálása a belügyminisztériumnál, ahová Budapestre tegnap s tegnapelőtt egész akadályverseny (steple-chasse) foly a különböző felek részéről, hogy Perczel Dezső belügyminisztert erre vagy amarra hangolják. A belügyminiszter táviratilag föl is szólitotta a főispánt, hogy ebben az ügyben huszonnégy óra alatt indokolt felterjesztést tegyen.

Ily körülmények között további eljárásunk tekintetében zsinórmértékül vesszük ezt, hogy egyelőre bevárjuk a belügyminiszter elhatározását, s ettől tesszük függővé, vajjon s mennyiben kell az ügyet tovább fejtegetnünk, hogy Nagyvárad közönségének közérdeke érvényre jusson.

Csak annyival tartozunk a nyilvánosságnak, hogy fölemlitjük, és pedig egész szárazon hogy több rendőri tisztviselő részint vád alá van helyezve, részint vizsgálat folyik ellene.

Nevezetesen, jelenleg is három rendőr tisztviselő van a törvényszék által vád alá helyezve; azonkivül más vizsgálat is van folyamatban — legalább is egy rendőrtisztviselő ellen.

A neveket ezuttal nem hozzuk nyilvánosságra; akiket illet, ugy is tudják. Mindenesetre azonban ez a körülmény azt mutatja, hogy lapunknak teljesen megbizható értesülései vannak és hogy nem trafikál se jobbra, se balra, hanem egyes-egyedül a közönség érdekét tartja szem előtt.

A gabona-különbözeti börzejáték közveszélyessége.

Conrad J. dr. az államtudományok tanára a Saale melletti Halle-i egyetemen közelebb egy tanulmányt közölt a határidő-üzletről, melyben kifejti nézeteit a börze-játék eme legkórosabb neméről.

Érdekesnek tartjuk az általa közölt adatokból egy tekintést nyujtani a gabona árának hullámzásáról, valamint a gazdák abbeli jogos panaszáról, hogy aratás után a börze mindig mesterségesen lenyomja a gabona-árakat.

Nevezet tudós összeállitotta a gabona-árak statisztikáját több évről egymás után, hogy kimutassa, mely hónapjában az esztendőnek legmagasabbak és melyikben legalacsonyabbak az árak, és vajjon az ár-hullámzások a határidőüzlet befolyása alatt állotta-e vagy sem.

Az eredmény rá nézve egészen váratlan és meglepő vala.

Könnyebb áttekintés kedveért Conrad dr. a százas-egységet veszi alapul, amennyiben egy tonna buzának az átlag-árát az 1865—1893-ig terjedő években 100 (száz)-zal jelzi; és ugy találta, hogy ezen hosszu időköz alatt a gabona árak havonkint csak csekély hullámzást szenvedtek. Amiből azután azt következteti, hogy alaptalan a gazdáknak ama véleménye, mintha aratás után, mikor a gazda kénytelen eladni, az árakat a közvetitő piócza-üzelmek mesterségesen lenyomnák.

Ez a tudós azonban hamis következtetésre jutott, mert hamis alapon indult ki.

Igaz ugyan, hogy a tényleges (effektiv) határidő-üzlet, mely valóságos gabonát ád el és vásárol, maga után vonja a gabona-árak hullámzásainak kiegyenlitését. De azt mindenki be fogja látni, hogy ez az üzlet sem fogja kihasználatlanul hagyni azt az időt, a befejezett aratás s cséplés idejét, mikor gabonában legnagyobb a kinálat.

Ebben pedig a határidő-üzletjáték, e pusztán

öcscséhez került. Ez eladta egy Mericourt nevü hitelhagyott franczianak.

Mericourt szintugy, mint Vincze tengeri rablók kezeibe került. Ezek rabszolgának adták el. Mint szép termetü rabszolga Konstantinápolyba küldetett. Zulma nevü rabszolganővel egyidőben.

Mericourt és Zulma utközben megszöktek, de elfogták őket. Mericourt karóba huzatásra, Zulma agyonkorbácsoltatásra itéltetett. Mindkettőjöknek azonban kegyelmet igértek, ha Mericourt mohamedánná lesz és Zulmát nőül veszi. Mericourt megmentendő életét mohamedánná lett és Zulmát nőül vette. Hitehagyása miatt utóbb lelkiismerete erősen háborgott, morogva és türelmetlen lett. Vinczével ennek folytán durván és gorombán bánt, szántásvetésre kényszeritette őt, később azonban rabszolga felügyelővé tette.

Zulma, midőn, mint minden évben szoktak tenni, majorjait látogatta, csodálkozott ama rabszolgák közt észre vett renden, egyetértésen, akik sz. Vincze felügyelete alatt állottak és hogy e rabszolgák habár többet és jobban dolgoztak, mégis egészségesebbek voltak, mint azelőtt. Rabszolganőtől megtudta, hogy ez örvendetes változás Vinczének, a felügyelőnek köszönhető, aki szelidségével, szeretetével, jó intésekkel a rabszolgákat elégedettekké tette.

Zulma maga elé hivatta Vinczét és arra szólitotta fel, énekelje el, amit énekelt, mikor ő a majort látogatta, mert hogy az meghatotta őt. Vincze a 136-dik zsoltárt: »Babylon folyóvizei mellett, ott ültünk és sirtunk, midőn Siónról emlékezénk« énekelte.

Zulma tovább kérdezősködött Vinczétől a keresztény vallás felül. Vincze oktatta őt. Ez oktatás több napon át tartott. Zulma visszatért a vársoba és tudtára adta férjének, hogy ő keresztény kivánna lenni. Mericourt is megbánta hittagadását. Ő is visszakivánkozott a kath. egyházba. Hogy valóban mindketten a kath. egyházba léphessenek, Franczíaországba mentek, de magukkal vitték Vinczét is. Franczíaországban 1607-ben az avignoni érsek minekettőjöket a kath. egyházba felvette és házasságukat megáldotta.

Vincze Mericourt Lajost és nejét Rómába kisérte, ott elvégezvén ájtatosságukat, elhagyhatta a házaspárt.

Visszatért Franczíaországba. Párisban az irgalmasbarátok Charité (szeretet) kórháza mellett telepedett le, a betegeket ápolta és vigasztalta.

A párisi érsek felszólitására Páris közelében lelkészkedett. Müködését Isten bő áldása kisérte.

Gróf Gondi Fülöp, a franczia gályák főtabornagya két fia nevelésére sürgette Vinczét. A gyermekek nevelése mellett a szegény falusi népet is oktatta. Ez oktatásra maga mellé segitőül más papokat is felszólitott. E paptársaival együtt missziókat tartott. Sok bünös tért meg prédikálásukra. Sz. Vincze ekkor a »Misszió áldozárok« vagy »hit küldér atyák testvéreletét« alapitotta meg. A párisi érsek ezt jóváhagyta és 1625-ben ideiglenes lakást jelölt ki nekik.

Sz. Vincze elhagyta a grófi családot és Chatillon les Danibes községbe ment missziós atyául és lelkészhelyettesül. E helység lakói közül többen kálvinistákká lettek. Vincze is csak kálvinistánál kaphatott szállást.

Volt a községben 6 katholikus pap, de azok semmire se mentek az emberekkel.

Sz. Vincze föllépése uj életre keltette a papságot is, a hiveket is. Csakhamar »jótékony nőegyletet« alapithatott. A szegények s a betegek gondozását az egyletre bizta.

1622-ben visszatért a Gondi családhoz, hogy a gólyarabok javitására szentelje napjait. Missziókat tartott Páris vidéken, megalakitotta a keresztény felebaráti szeretet társulatát. A börtönökben sinylődő rabokat a legborzasztóbb elhagyatottságban találta. Azokat nagy béketüréssel és szeretettel oktatgatta. Sikerült is őket a jó Istenhez téríteni.

Hogy Vincze áldásos müködését szélesebb körben fethesse ki, Gondi kérésére, XIII. Lajos király Franczíaország tengeri seregének főalamizsnásává nevezte ki s ezzel az összes rabokat gondjai alá helyezte. Ugyancsak XIII. Lajos király 1627-byn a missziós atyák testvérületét megerősitette. VIII. Orbán pápa 1633-ban azt vallásos tesvérületté alakitotta át. E testvérületnek külön szabályokat sz. Vincze 1658-ban állitott össze. Testvérülete a sz. Lázárról nevezett bélpoklosok házát nyerte. Ettől azután Lazaristáknak neveztettek el.

Mint lelkiatya sz. Fremist, Franczíska és

hazárd spekuláczió hatalmasan támogatja, amely csak akkor jár nyereséggel, ha árkülönbözetek fordulnak elő.

Ezeknél az üzelmeknél a baisse és a hausse-pártok, vagyis az árhanyatlásra és viszont az ár-emelkedésre spekuláló pártok egymással való szembenállása nem bir oly jelentőséggel, mint az a tény, hogy azokat az üzelmeket raffinált emberek folytatják, akik alaposan értenek ahhoz, mikor lehet a birkákat. gazdákat nyirni, és akik a nyirást nagy szakértalemmel végezik is.

Conraddal szemben azonban sokkal inkább figyelmet érdemel Hecke V. bécsi udvari tanácsos és az ottani földmivelési főiskola tanárának statisztikai kimutatása, mely szerint az 1874—1888 évek közti tizenöt esztendőben aratás után a gabonaárak állandóan 5.4—5.15 százalékkal csökkentek az év többi szakaszainak áraihoz képest.

Ebből kitetszik, hogy a közvetitő kereskedelemnek ugyanannyival többet kellett nyernie, viszont a gazdáknak ugyanannyival többet veszíteniök.

Mert amaz állitás, hogy aratás előtt, vagy jóval aratás után, késő öszszel, télen s tavaszszal a gabona-kereskedelem a raktározási dijak és tőke kamatoztatása miatt emeli föl az árakat, éppenséggel nem bir vagy csak eltünő csekélyke jelentőséggel. Nem hiszi el ugyanis senki, hogy 5—6%-ot kelljen e két czimen fölszámolni.

E tényekkel szemben semmi kétség sem foroghat fön az iránt, hogy a határidő-üzlet s a vele való játék-spekuláczió nagy befolyással bir az árak alakulására vagyis arra, hogy a gazda-közönséget véres verejtékkel szerzett keresményétől elüssék.

Ha már most hozzáveszszük még azt is, hogy a nagy gabonakereskedők ringje, kartalljei is hozzájárulnak eme szomoru eredmény előidézéséhez: akkor nyilvánvalóvá lesz mindenki előtt, hogy a magyar gazdaközönségre nézve életkérdés a határidő-üzlet oly szabályozása, mely a kizsákmányolást czélzó j á t é k á t lehetetlenné teszi, másfelől pedig a kartellek garázdálkodását végképpen megszünteti.

Ezt azonban a magyar gazda-közönség soha se várja ám a liberális kormánytól és pártjától; ezek mind a börziánerektől függnek. Hogyan is várhatná tehát józan eszü ember, hogy a liberálisok életfentartóikat meghazudtolnák vagy ellöknék maguktól?

»A börze által kitartott liberalizmus (libétalisme entretenú) — mondta már D e M u n gróf — a modern országok és kivált a termelő osztályok filloxerája.«

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

J u l i u s 19 A függetlenségi és 48-as kör kirándulása a Püspök-fürdőbe.
» 26. Anna-bál a Félxi-fürdőben.
» 29. Berettyó vizszabályozó társulat közgyülése d. e. 11 órakor.
Auguszt. 9. Népünnepély a Rhédey-kertben.
» 12. Végtárgyalás a Pável elleni tüntetés ügyében.

* ***A Nogáll-féle sz. Vincze-Intézet*** *Nogáll-utczai kápolnájában ma ünneplik nagy fénynyel paulai sz. Vincze napját, akinek tiszteletére a nagy szentnek leányai nyolczadot rendeznek. Ma vasárnap fél tiz órakor lesz az ünnepélyes szentséges mise és sz. beszéd; d. u. 6 órakor ma és az egész hét folyomában létánia. A nyolczad alatt sz. Vinczeereklyéi is ki lesznek téve.*

* **Magyarok Szent István napja Bécsben.** A Bécsben tartózkodó magyar katholikusok ez évben is, miként minden esztendőben megülik Szent István királyunk ünnepét. Ezen a napon, mint bécsi levelezőnk irja, a sz. misét dr. Kisfaludy Á. Béla prépost, egyetemi tanár ur fogja celebrálni fényes segédlettel; az alkalmi szent beszédet ft. Hérits Márton ászári plébános ur fogja tartani.

* **Frigyes királyi herczeg Nagyszombatban** jul. 17-én a gyalogság és lovasság fölött szemlét tartott. A főherczeg négy óráig tartó szemle után a csapatkiképzés fölött legnagyobb megelégedésének adott kifejezést. — Ezek után a déli 11 órai vattat szemleutját Trencsén felé tartotta.

* **Az olasz katholikus kongresszusra,** melyen Padua városában Olaszország szoczialis kérdései lesznek megvitatva s melyet augusztus hó 26., 27. és 28-ikára tüztek ki, most mentek szét a meghivók, aláirva Msgr. Callegari páduai püspök s több jeles olasz egyetemi tanár által. A kongresszus első sorban a mezőgazdasági krizissel, annak gyógyszereivel és a kisbirtokosok helyzetének javitásával lesz hivatva foglalkozni, tárgyalni fogja azonban morális és nemzetgazdászati szempontból a hitelt és a kamatkérdést is, egyuttal pedig felhivást fog intézni a magasabb körökhöz, figyelmüket a szocziális kérdésre irányitandó. A kongresszus iránt egész Olaszországban nagy ar érdeklődés.

* **Az angyalföldi karmelita zárda** már teljesen elkészült s igy beszentelése ma, e hó 19-ikén fog megtörténni. A beszentelést ft. B o g i s i c h Mihály cz. püspök ur fogja végezni. Az ünnepélyes szent mise után a kápolnából, mely 400 embert képes befogadni, körmenetben vonulnak be a rendtagok uj otthonukba. Az ünnepnap délutánján 5 órakor P. S o ó s István tartja az első szent beszédet, mire litánia és Te Deum lesz a kitett Oltáriszentség előtt.

* **A holt kéz.** V a s z a r y Kolos biboros herczegprimás a Simor János által alapitott esztergomi árvaházat jelentékenyen ki fogja bőviteni.

* **Ottó főherczeg.** Pozsonyban jujius 17-én szabályszerüen jelentkezett távozása előtt Frigyes főherczegnél. Ma a főherczeg Sopronba utazott, a hol nagy ebédet ad volt ezrede tisztikarának. Holnap bucsuebédet ad Sopron város hatóságainak és notabilitásainak. Távozása alkalmából ezredének ajándékozta nagy lovas arczképét, ezen sajátkezü aláirásával: O t t ó f ő h e r c z e g, e z r e d e s. Hétfőn visszatér Bécsbe. Sopronban az egész ezred diszben kikiséri a pályaudvarhoz.

* **A király a tüzoltóknak.** Az ézredévi ünnep alkalmából az ország tüzoltói augusztus 15—20 napjain a fővárosban kongresszust, tüzoltó versenyt és diszfelvonulást rendeznek. A kongresszus elnöksége az országos tüzoltó ünnepélyre meghivta a királyt is s ő felsége értékes ajándékot küldött a tüzoltóknak. A király ajándéka lesz az országos tüzoló versenynek első jutalom dija, melyet az a testület kap meg, a melyik a versenyekben legtöbbször nyeri el az első dijat. A győztesek különben értékes pénzbeli jutalmakban részesülnek. A versenyekben való részvételre az ország minden vidékéről igen sok testület jelentkezik.

Szal. sz. Ferencz által alapitott »Sarlós Bold. Asszony« kolostorában gyóntatott.

Párisban Szalezi sz. Ferenczczel megismerkedett és vele mindvégig a legjobb barátságban élt.

Sz. Vincze egész ismeretlenül Marseilebe ment, hogy a gólyarabokat gondozza. A gályarabok lelki és testi nyomora meghatotta őt. Látta, hogy egy rab sehogy se akar dolgozni, mert mint elmondta, othon családja van s a miatt ő majd kétségbeesik, ő ezt szabad lábra helyezendő, magát ajánlotta fel helyette rabul. A rab szabad lett, bilincsei sz. Vincze kezeire s lábaira verettek. Sz. Vincze csak ugy dolgozott mint a többi rab, mig Gondi grófné fitestvére hosszas keresés után Vinczére nem ismert. Ekkor a gályaparancsnok nagy tisztelettel vette le Vinczéről bilincsét és a többi raboknak őt mint alamizsnásukat mutatta be.

Vincze Marseilleből Párisba ment, Macon városban sok koldust talált. Ezek számára intézetet létesitett, egyet a férfiak, egyet a nők részére. Ekkép a szereocsétleneken is, a városon is segitett.

Üdvös szellemet öntött a bordeaxei gályarabokba is ugy, hogy ezek is Istenhez tértek.

A párisi érsek, növendékpapjai nevelését sz. Vinczére bizta. Nem csalatkozott sz. Vinczében, szent életü papok kerültek ki keze alól. Bossuet, Godeau is növendékei voltak.

Sz. Vince több helyütt azután padnevelőt is alapitott. A missziópapok házában világiak számára hetenkint értekezleteket tartott. Házakat rendezett be a lelkigyakorlatokra visszavonuló papok részére.

Alapitott kolostort az elesett nők mentésére. Ez a sz. Magdolna kolostor.

A szegény és árva leánykák nevelésére és oktatására »szent kereszt leányai« testvérületet alapitotta. A bünbánó nők részére: »Goodviselés leányai« társulatát.

Leánykák nevelésére: »nőneveléssel foglalkozó szülék« testvérületét,

a romlott ifjak részére: a »javithatatlan ifjukat gondozó intézmény«-t

a hit felélesztésére: »hit ébresztése« társaságot,

kitett gyermekek megmentésére: »lelencz házakat«,

elöregedett és elszegényedett kézmüvesek ápolására: Jézus nevéről czimzett egyetemes kórházat, betegek részére: kórházakat; csecsemők részére: bölcsődéket; elmebeteg részére: tébolydát.

Nagyszerü intézménye »az irgalmas testvérek, irgalmas nénék, szürke nénék, keresztény szeretet leányai« testvérülete. Ennek megalapitásában tevékenyen közremüködött Le Gras, született Marrilac Luiza — jámbor nő. Az ő felügyelete alatt állottak a sz. Vincze által kiválasztott istenfélő hajadonok, a kik a párisi betegeket, szegényeket saját házukban felkeresték és ott ápolták, egyszersmind pedig lelküket a boldog halálra előkészitették.

»E jámbor hajadonoknak — mint maga sz. Vincze irta — kolostora a betegek lakása, cellája egy szegényes kamrácska, kápolnája a plebánia templom, keresztutja a város utczái, zárdája az engedelmesség, korlátja az Isten félelme, fátyola a szentség vala«.

Sz. Vincze gondoskodott a koldulni szégyenkező, de nyomorral küzdő szegényekről is. Ezeket felkereste, vagy felkerestette, és a szükségesekkel ellátta. Ezzel a ma elterjedt sz. Vince egyletek alapját vetette meg.

Magának alig volt betevő falatja, mégis ezreken és ezreken segitett. Ahol bárminemü szükség volt, sz. Vincze ott termett és segitett, lett legyen az éhség, vizáradás, tüzveszély. Egymaga hozzátartozóival többet tett, mint a leggazdagabb, leghatalmasabb urak mindössze.

XIII. Lajos, midőn halálára készült, sz. Vinczét hivta ágyához. Sz. Vincze karjai közt adta vissza az Uristennek vele kibékült lelkét.

XIII. Lajos halála után az özvegy királyné, ausztriai Anna, XIV. Lajos kiskorusága alatt az ország kormányzásában sz. Vincze tanácsát kérte ki, az egyházi ügyek vezetését pedig reá, mint a kormánytanácsosra bizta.

Sz. Vincze nem örömmel viselte e nagy tisztséget, de megfelelni iparkodott kötelességének. A méltatlan tolakodókat kérlelhetlenül visszautasitotta. A hatalmas miniszter Mazarini is félt sz. Vinczétől, az ő igazságos bölcs szigorától.

Sz. Vincze a legnagyobb méltóságban is csak oly alázatos, szerény volt, mint szegénységében, lelke nyugodt maradt az élet bármely körülményei között is. Istenre gondolt, mindig Istenre vonatkoztatott mindent. Sokat fáradt, sokat sirt, sokat tett, sokat szenvedett, sokat sanyargatta testét. 11 éven folyton váltóláz gyötörte. Sz. Vincze a kényelemnek nem engedett, vidámsága el nem hagyta.

Jótékonyságokban gazdag életét 85 éves

* **A gyalogsági felügyelő szemléje.** Báró Schönberg Lipót táborszernagy, az összes gyalogság főfelügyelője tegnap szemlét tartott a Bonai-kut melletti nagy gyakorló-téren a helyben állomásozó 37. és 39-ik gyalogezredek legénysége felett. Jelen volt a szemlénél b. Waldstätten János temesvári hadtestparancsnok is. A csapatok kora reggel zeneszóval vonultak ki, s egész fél 11 óráig csatároztak, a mely után ellépdeltek a főfelügyelő előtt és bevonultak a laktanyába. A csapatok magatartása és képzettsége felett megelégedését nyivánitotta a táborszernagy.

* **Bosse a vallásoktatásért.** Bosse porosz vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az oppelni kerületben a katholikus iskolákban a vallástant heti négy óra helyett ötben adják elő. A tanfelügyelők utasitattak, hogy a rendeletet kiadásától számitott hat hét alatt életbe léptessék.

* **Amerikai zarándokok Európában.** Mint New-Yorkból táviratozzák, az amerikai zarándokok első csapata junius 24-én indult el onnan Irlandba, a Brittannia gőzösön. A zarándokok Smith és Throop lelkészek vezetése alatt meglátogatják Antwerpent, Aachent, Kölnt, Milanot, Rómát, Lorettót és Lourdes-ot. A pápa Ő szentsége számára két pompás nemzeti zászlót hozott magukkal, a melyet már két év előtt igértek ajándékul, a pápa egyik szobájának diszitésére.

* **A pozsonyi vár végnapjai.** A pozsonyi regényes vár romjai nemsokára szintén eltünnek. A vár mely 1645-ben épült és királyi lak volt, 1811-ben leégett. Azóta már csak szükség szerint tatarozták és használták s használják jelenleg is kaszárnyának. Most — mint levelezőnk értesit — a pozsonyi hadtestparancsnokság leromboltatja és modern kaszárnyává fogja átalakitani. A hadtestparancsnokság egy pozsonyi épitészt már meg is bizott a költségvetés elkészitésével.

* **A gazdatisztek kongresszusa.** Nap-nap után nagy számban érkeznek az ország minden részéből a szeptemberben megtartandó magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos kongresszusára a bejelentések. Eddig mintegy négyszáz tag jelentkezett, legnagyobb része csadádjával, akik a nyári mezei munka befejezése előtt nem jöhettek a kiállitás megtekintésére. Ez a szám azonban fel fog rugni valószinüleg ezerre.

* **A tüzoltók nagyakorlata.** Az országos tüzoltó kongresszuson, mely aug. 15—18-án lesz a fővárosban, a nagyváradi tüzoltó egylet is jelen lesz s egyuttal részt vesznek a felvonult tagok a versenyben is. A gyakorlatokat már szorgalmasan tanulják, hogy méltóképpen felléphessenek. Ma, vasárnáp, délután 2 órakor nagy gyakorlat lesz a tüzoltó őrtanya udvarán.

* **Népünnepély a Püspök fürdőben.** A mai ünnepélyre hol katona zenén kivül a legérdekesebb *lesz a nagy tombola* melyen 40 igen érdekes tárgy lesz kisorsolva. Egy tombola jegy ára 15. kr. Kezdete 6 órakor. Felhivjuk az olvasó közőnséget. A nyeremény jegyzék kedden az összes helybeli lapokban közöltetni fognak, s a nyeremény tárgyak 8 napon belül a fürdőigazgatóságánál átveendők. — Indulás délután 1.57 perczkor a nagypiaczi állomásról.

* **A budapesti Lipót-városi bazilika** körül most csinálják a keramit-utat. Bent a templomban csak a főkupola alatt halad az épitkezés, a mümárványozással. Ezt az év végéig talán be is fejezik. A főkupola diszitésére Velenczében megrendelt mozaik azonban ebben az évben nem készül el s legjobb esetben csak a jövő tavaszszal kerülhet rendeltetési helyére. A bazilika egyik kápolnájában a falat burkoló mümárvány megromlott. *Másfél esztendei munka veszett itt kárba.* Most a kápolna egész vakolatát leverik s ujból mümárványozzák. Mostanság 25—30 munkás foglalatoskodik, ekkora erővel pedig egyhamar aligha fejezik be az épitkezést. Az ezredévi kiállitás közönsége naponkint ezerével látogatja a templomot. Belépniök azonban csak a kápolnákba szabad. A templom belsejébe csak nagy ritkán bocsátanak be egyeseket, hogy a munkásokat a tömeges látogatók ne zavarják.

* **Kinevezések.** Vidovich Bonaventura, zala-egerszegi állami gymnáziumi igazgató eddigi minőségben a VII. fizetési osstály 3-dik fokozatába; Papolczy László margitai kir. járásbirót a beregszászi törvényszékhez törvényszéki biróvá neveztetett ki.

* **Tisztviselők a fotografáló masina előtt.** Az állam vajmi keveset ad a törvényhatósági tisztviselőknek s igy meg kell ragadniok az alkalmat ha egyszer-egyszer évtizedek után valami ilyen ritka természetü aloevirággal kinálja őket az állam. Igy kerül most a város és megye tisztikára gyors egymásutánkan a fotografáló gép elé, hogy nemes ábrázatukat megerősitsék a vasuti konduktorok számára. Ugyanis az államvasutak kedvezményes jegyeket ad ki a törvényhatósági tisztviselőknek az államvasutak összes vonalaira s erre nézve arczképpel ellátott igazolványokat kapnak a tisztviselőknek. Ezt nem akarják elszalasztani, azért ülnek a tisztviselők. Már sokaknak meg jött az igazolvány.

Nápparti gyülések. A néppárt serényen folytatja szervezkedő gyüléseit. 19-én — mint már jeleztük — Várnán lesz gyülés; 26-án pedig Vág-Ujhelyen d. u. 2 órakor a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. A néppártról. Tartja: Markovics Gyula dr. orvos. 3. A »Kanzel-Paragrafus.« Tartja: Aleliczky Jusztin. 4. A kis gazdák bajai és a néppárt. Tartja: Micsura György ügyvéd. 5. A liberális jogegyenlőség. Tartja: Schwertner Gyula ügyvéd. 6. Az »uj rend« és a néppárt. Tartja: Dr. Zelenyák János országgyülési képviselő. 7. Elnöki zászló. — Ugyancsak 26-dikán Alsó-Lendván is szervezkedik a néppárt, hol d. e, 11 órakor nagy politikai népgyülés lesz a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Eszterházy Ferencz gróf. 2. A kisiparosok és kisgazdák. Tartja: Barkonyi Elek dr. ügyvéd. 3. A néppártról. Tartja vend nyelven: Szalay István. 4. Az »uj rend« és a néppárt. Tartja: Kálmán Károly plébános. 5. Elnőki zárszó. Végül ugyancsak 26-án és ugyancsak Zalamegyében Mura-Károlyon is lesz néppárti nagygyülés, melyen Apponyi Géza gróf fog elnökölni. — A Keszthelyi néppárti gyülés, mely julius 19-ikére volt kitüzve, közbejött fontos okok miatt néhány hétre elhalasztatott.

* **Uj közjegyzőség.** A zilahi törvényszékhez tartozó szilágy-csehi járásbiróság területére Szilágy-Cseh székhelylyel külön kir. közjegyzőség rendszeresittetett, melynek hatásköre a zilahi, tasnádi és zsibói járásbiróságok területére terjed ki.

* **Születési és halàlozási statisztika.** Az elmult héten 12—19-ig, a nagyváradi anyakönyvvezetési hivatalhoz a következő születési és halálozási esetek lettek bejelentve. Született: Tizennégy nő és tizenkét férfi, összesen huszonhat. Meghalt: Tizennyolcz férfi és tizennégy nő, összesen harminczkettő. Ez idő alatt tehát nagyváradon a létszám hat lélekkel fogyott.

Az elhaltak névsora a következő: Szakó István Géza, Stern Izsák, Galgóczi Lidia Gyula. Béler Adolf, Porcsalini Gizella, T. Szabó István, Szabó Erzsébet, Teil József, Kiss Imre, Weisz Rózsi, Vanyák Károlyné, Márta Miklós, Janó Piroska,

---

korában 1660. szept. 27-én végre befejezte. Lelkét a jó Isten mágához vette.

Sz. Lázár templomában temettetett el.

1712-ben testét a noaillesi bibornok sirjából kivette. Egészen épnek találták. Sirjánál sok csoda történt. XIII. Kelemen pápa 1737-ben a szentek közé iktatta. XIII. Leo pápa pedig a világon lévő jótékony intézeteket pártfogásába ajánlotta, szent Vinczét a jótékonyság példaképének és pártfogójának jelentette ki.

A jótékonyságban fáradhatatlan nagy szent, könyörögj érettünk, hogy embertársaink iránt valóban érző nemes szivvel birjunk, hogy szeressünk ne csak szóval, de tettleg jót gyakorolva.

Elkésve...

— Angolból. —

Irta: **Lovelace Blackberry lord.**

Páros beszéd egy jelenetben.

Személyek:

Lucile, lord Cathbridge özvegye.
Sir Southerfield, ezredes.

Southerfield (magában): Hallatlan, mily jó szinben van ez az asszony! Senki sem adna neki többet harmincz esztendőnél. A fia, az ujdonsült hadnagy büszke lehet a mamájára. Igazán nagy ügyességet kell ennek az asszonynak kifejtenie, hogy ily eredményeket érjen el. (Hosszan néz Lucile-ra, aki iróasztalánál levelet ir.) De semmit sem lehet rajta észrevenni. Az igaz, hogy egészséges, épp testalkat nagyon sokat tesz — tudom magamról.... Én is sokkal fiatalabbnak látszom, mint amilyen a valóságban vagyok — de nekünk férfiaknak, sajnos! nem állanak rendelkezésünkre mindazok a sokféle szerek, melyeket a hölgyek oly remekül tudnak felhasználni. Vagyis inkább mi egyszerüen nem veszszük igénybe ezeket a titkos szépitő szereket. Egyébiránt az asszonyoknak igazuk van. Alapjában véve a nőknek nincs más kötelességük annál, hogy mindig lehetőleg szépek, takarosak legyenek... Ezzel utóvégre tartoznak a férfiaknak. Nos, az »öreg« Lucile... pszt! ha meghallaná! nos az én ifjukori barátnőm lelkiismeretesen teljesiti ezt a kötelességet — ezt ugyan el nem vitathatja tőle senki...

Lucile (föltekint az irásról): Miért néz ugy reám, mintha még soha sem látott volna... talán bizony összehasonlitásokat tesz a mult s jelen közt?

South.: Nem szereti?

Lucile (nevetve); Oh, csak tessék! De maga kérdésemre megint csak viszonkérdéssel felel.

South.: Nézem önt, mert oly szép és... és oly fiatal.

Lucile; Fiatal? Hm...!

South.: Valóban, ön még mindig fiatal, lady Lucile; az éppen a nagy érdem. Mondja csak, lady Lucile, hogyan csinálja azt?

Lucile: Fogadok akármibe, hogy ön arra gondol, mily titkos szépitő s fiatalitó szereket használok én! Szeretné azokat ismerni, ugy-e? Hát elárulom önnek, de csakis önnek.. Sokat alszom, az életet nem veszem tragikusan és bőven használom a hideg fürdőt. Ime ez az egész.

South.: Hideg fürdő, hozzájárulok. Ön sokat alhatik, önnek van módja benne, de nem mindenki képes hosszan aludni. Meg azután az ön szép életfölfogása is sokaktól meg van tagadva.

Lucile: Igaza van! De ezt az életfölfogást mindenki könnyen elsajátithatja magának. Mert lássa, van egy kis jó eredménye.

South.: És ez minden?

Lucile (őszintén): Minden.

South.: Maga igazán kedves és jó.

Lucile: Hogyan érti: erkölcsileg vagy csak külsőleg?

South: Mind a két értelemben.

Lucile: Ugyan hagyja. Alapjában véve maga nem ismer engem.

South: Meg vagyok győződve, hogy ön, lady Lucile, épp oly jó, amilyen szép.

Lucile: (mélázva) Ki tudja?

South: Egyébiránt, könnyü a szép asszonynak jónak lenni. Sokkal kevesebb csalódás s kiábrándulás éri, mint másokat: életét nem keseritik meg, sőt általános hódolattól s csodálattól kisérve vidáman halad az élet virágos ösvényein.

Lucile: Téved, kedves barátom. Mindenkinek kijut e csalódásokból... Én sem maradtam ment tőlük.

South. Önnél azonban nem hagytak nyomot, hiszen semmit sem vesz tragikusan!

Lucile: Hagyjuk azt... (Mosolyogva ránéz az ezredesre.) Tudja mit Sir Southerfield, ugyanazt mondhatnám magának is. Maga csodálatos módon konzerválta magát.

South: Ez a »konzervált« egyszerüen

Hétes János, Kohn Éliás, Süjtő János, Wohl Ernő, Tatos Jánosné, Rádl Julianna. Lakatos József, Biró Anna, Nemes Lajos. Erdős Erzsébet, Szemán György, Szabó Györgyné, Szeles János, Páska János, Bártfay Erzsébet, Kiss Antal, Kovács Dán Vaszaliné, Gerendán Sándorné, Bozeths Sándor, Rozenberg Józsefné.

* **Ismét postalopás.** Prágából jelentik, hogy ott letartóztatták Heim Károly postakezelőségi napdijast, a kit az a gyanu terhel, hogy egy julius 12-én Prágába érkezett 16,000 frtot tartalmazó kincstári pénzküldeményt elsikkasztott. A prágai postahivatalnál az utóbbi időben több lopás fordult elő.

* **Egy év után körözik.** Szime Petru kreszulyai lakos még 1865. év április havában eltávozott a községből egy szekér edénynyel Erdélybe. Azóta semmi hirt nem halottak felőle. Szekerével, lovaival eltünt. Felesege azt hiszi, hogy valami szerencsétlenség érte, azért kéri a köröztetését. Az eltünt ember 56 éves; különös ismertető jegye, hogy csak románul és igen nehezén beszél.

* **Érdekes felfedezés.** A betegségek felismerésére O h o l o v s z k i varsói tanár olyan eszközt fedezett fel, a mely talán éppen olyan nagy fontosságu, mint a Röntgen-fényképek. — B r u c h a r d franczia tudós e találmányt a párisi akadémiában bemutatta. Ay uj apparatus a diagnózist ugy állapitja meg, hogy a test mozgásat mikrophon segélyével pontosan felveszi. A mikrophonnal telephon áll összeköttetésben, a mely a felvett hangokat kis üveglapocskára veti át s ez megfelelő hullámzásba jön. Az üveglapon most a Newton-féle gyürük keletkeznek, a melyeket lefényképeznek. Ilyképpen leirják azt, a mi az ember belsejében történik és ha a találmány beválik, ezen az apparatuson ugy lehet majd leolvasni például a sziv verését, mint a hőmérőn a temperaturát. Bruchard igen nagy elismeréssel nyilatkozott lengyel (Oholovszki e találmánya fölött.

* **Egy alispán tragédiája** Csongrádmegye nyugalmazott alispánja, Stammer Sándor királyi tanácsos jul. 17-én véletlen szerencsétlenségnek esett áldozatul. A mint ugyanis a tanyáról hazafelé hajtott, a lovak elragadtak, felforditották a kocsiját és Sammer ugy esett ki a következetre, hogy szörnyet halt. A szerencsétlenül járt alispán igen mozgalmas multu ember volt. Csongrádmegye történetében sok küzdelem és pártoskodás füződik az ő nevéhez. A Tisza árvizének szabályozása terén kifejtett müködéseért ő felsége a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta neki, a mikor nyugalomka vonult. Tragikus vége kinos hatást keltett a megyében.

* **Rövid hirek.** *Uj egyesület Nagyváradon.* Mint értesülünk Nagyváradon egy uj egylet van alakulóban, mely az elaggott munkaképtelen tagokat segélyezi bizonyos összeggel. A mozgalom élén M e z e y Géza előkelő Nagyváradi polgár áll s mint értesülünk, már egy bizottság dolgozik is az alapszabályokon legközelebb felterjesztik azt a minisztériumhoz jóváhagyás végett. — *Tilos éjjel a kaput nyitva hagyni.* A multkoriban előfordult gyakori lopásoknak a jelenben való ismétlődésnek megakadályozása végett, a rendőrök szigoru rendeletet kaptak ismét, hogy a kapukat minden éjjel, minden háznál megnézik, valjon be vannak e zárva? Figyelmeztetjük a házigazdákat, hogy a pénzbüntetés elkerülése végett zárják be házaikat. — *Ellopták a lovait.* Zsurka János Nagyváradról hazafelé ment egy Fenki mellett fekvő pusztára. Azonban a sok szesz a fejébe szállt s utközben megállitotta lovait s mig ő aludt, addig valaki lovainak pártját fogta. A tolvajt körözik az elveszet lovakat gazdája nagyven forintra becsülte. — *Akasztófa csemete.* Alig tizenkét éves fiu, P a p Laczinak hivják és már lopott. Három forintot csent el a nagybátyja zsebéből aztán czigarettát és egyéb efféle apróságot vásárolt pénzén, aztán két napig nem is látták sehol. A tizenkét éves csemete még sokra viheti e müvészetben, nagybátyja, — akinél az elromlott árva lakik — könyezve panaszolta el az esetet. — *Az általános választójog* népgyülésén Budapesten történt összetüzés miatt több feljelentést tettek. A biróság azonban a feljelentéseket, mint olyanokat, melyek bünvádi eljárásra alkalmatlanok, félretette. A feljelentők felebbeztek. — *A gőzsiklót* Budapesten julius 18-án, megnyitották a közönség számára. — *Hazafias ünnepély.* A váczi csata évfordulóját a szokásos fénynyel ünnepelte meg folyó hó 17-én Vácz város hazafias közönsége, a mely ezen napot közgyülési határozattal városi ünneppé tette. — *Felemelt irodaátalány.* A pénzügyminiszter értesitette az illetékes állami hatóságokat, hogy a tisztviselők irodaátalányát személyenként havonta 21 krról 35 krra, a főnökök átalányát pedig 25 krról 50 krra emelte fel. — *Körözött okirathamisitó.* A mezőcsáthi járásbiróság átiratban kereste meg a rendőrséget, hogy köz és magánokirathamisitás vétségével vádolt Szilágyi Gyula tiszadobi születésü zug-irász M.-Csáthról ösmeretlen helyre távozott. A járásbiróság kéri rendőrségünket, hogy az okirathamisitót keresse s ha netalán Debreczenben tartózkodnek, tartóztassa le s szállitassa az ottani járásbiróság elé. — *Egy bandérium 9655 frt 65 kr.* Ennyibe került Szabadka városnak junius 8-án Budapestre küldött bandériuma. A borsos számlát a törvényhatóság a legutóbbi közgyülésén vette tudomásul. Megemlitésre méltó a számlának az a tétele, mely szerint 18 diszruháért Szabadka városa 5936 frtot fizetett, — *A kolozsvári Mátyás-szobor* alapkőletétele szeptember harminczadikán lesz. — *Kolera Ausztriában.* E hó 15-én Omagóba, a parenzói kerületben egy 60 éves ember gyanus tünetek közt meghalt. — *Kegyelem a rablógyilkosnak.* Kriz Ferencz 24 éves napszámos, aki ez év márczius elején szeretőjét, a 20 éves Hotowy Máriát orozva meggyilkolta és akit a brünni esküdtszék e miatt kötél általi halálra itélt, ő felségétől kegyelmet kapott s a törvényszék a halálbüntetést tizennyolcz évi fogházra változtatta át. — *Merénylet egy vasuti kupéban.* Londonból sürgönyzik: Nagy feltünést kelt a Arigthton vaspálya egy harmadosztályu kupéban elkövetett rablógyilkossági merénylet. Az áldozat egy 39 éves szobalány, aki tegnap este az utolsó vonattal utazott Brightonból Londomba, egyedül volt a kupéban, amint egy ember belépett, aki megakarta folytani s amint ez nem sikerült, iszonyuan megkinozta. Ennek daczára sikerült neki a vészjelzőt meghuzni, mire a merénylő, kalapját hátra hagyva, a vonatról leugrott s később elfogták. A leány állapota aggasztó.

Meglőtte a feleségét és önmagát.

— Vérfagyasztó jelenet egy görög-keleti paplakban. —

Véres családi tragédia szinhelye volt tegnap délután P a c a l a Tamás gör. keleti esperes-plebános nagy-magyar-utczai udvara. Egy elvetemült, iszákos ember feleségével felkereste az esperest, hogy elváljon a feleségétől s mig az udvaron vártak a lelkészre, az ittas ember szóváltásba egyeledvén feleségével, azt többször meglőtte, aztán önmaga ellen emelte a gyilkos fegyvert.

A borzalmas eset hire hamar elterjedt a városban. A gyilkosságról és az öngyilkosságról a következő részleteket közöljük.

A megrázó eset előzménye.

Zsurzsák Péter atyási földmives ember ezelőtt 15 évvel esküdött meg nejével Gulyás Floreval, a begécsi hatszoros gyilkossággal gyanusitott Gulyás János unokahugával.

A szegény asszonynak azonban nem nagy öröme volt a házas életben, mert férje: Zsur-

---

borzasztó egy kifejezés. Szinte borsózik az ember háta tőle. Önkéntelenül arra a jégre gondolok, mely . . . azt a szót még kimondani sem akarom, hát attól megóv.

L u c i l e: Mit akar, barátom? Mégis csak kellemes dolog, ha az ember elmondhatja magáról, hogy győzelmesen kiállotta az élet viharait és, mint förgeteg után a szivárvány a tájat, a kedélyét is az élet derüje disziti.

S o u t h: Szép hasonlat. De ezt ön most csupa részvétből mondja, viszonzásképpen, hogy a maga szépsége mellett megvigasztalja ifjukori tisztelőjét.

L u c i l e: Nem, nem; ez szilárd meggyőződésem.

S o u t h: (magában) Gyönyörü egy asszony! (Fenhangon.) Mondok valamit, drága barátnőm: tudja-e, hogy egy nagy kívánságom van.

L u c i l e: . . . És mi volna az?

S o u t h: Élénk, benső, hő óhaj, mely amellett egészen ártatlan, de amelynek megvalósulása nekem kimondhatatlan örömet okozna.

L u c i l e: ? ? ?

S o u t h: Melyet önnek teljesiteni kellene.

L u c i l e: (mosolyog): ? ? ?

S o u t h: Amely azonfelül önnek semmi fáradságába sem kerülne. Csak egy kis jóakarat kellene hozzá . . .

L u c i l e: (mélázva tekinl rá) ? ? ?

S o u t h: Ön nem találja ki?

L u c i l e: Nem, kedves barátom.

S o u t h: De mégis . . .

L u c i l e (komolyan): Nem, ha egyszer mondom.

S o u t h (esdőleg): Nem? Igazán nem?!

L u c i l e: (elforditja a fejét, kissé izgatottan): De ha mondom, hogy nem . . .

S o u t h: Nem fog megharagudni, ha kimondom?

L u c i l e (régen elértette): Hogy tudhatnám azt előre?

S o u t h: Igérje meg, hogy nem fog megneheztelni és hogy szépen teljesiteni fogja . . .

L u c i l e: Minthogy már közel husz éve ismerjük egymást — — —

S o u t h (magában): Oh, jaj!

L u c i l e: Ön nem kivánhat tőlem olyat, amit komolyan zokon vehetnék tőle. A másik kérdésre nem válaszolhatok.

S o u t h (némi tétova után): Nos hát röviden megmondom. Föltettem magamban, hogy nem halok meg, mielőtt csókot nem nyomtam a maga szép szájára. Most hát tudja; és most engedje, hogy megcsókolhassam . . . husz éve epedek utánna . . .

L u c i l e (nagyon elkomolyodva): Nem!

S o u t h: Miért nem?

L u c i l e: Mert nem akarom.

S o u t h: Álszégyen? Pruderie?

L u c i l e: Nem. De, kedves barátom, tréfából még nem csókolt meg férfi engemet.

S o u t h (hevesen): Én nem tréfálok . . . Lucile, boldoggá tesz vele.

L u c i l e (merengve): Boldoggá! Mily nagy szó egy . . . . pillanatnyi kedélyfölhevülésért!

S o u t h: Pillanatnyi! . . . De igen, ön ma csakugyan majdnem elbolonditotta öreg fejemet.

L u c i l e (gunyosan): Maga talán azt hiszi, hogy ez nekem hizeleg?

S o u t h: Tudja meg hát, hogy husz év előtt halálosan szerelmes voltam magába . . .

L u c i l e (elsápad, majd elpirul; igyekszik zavarát palástolni): Mennyi ideig? Egy napig vagy egy óráig?

S o u t h: Azt hiszem, több hétig.

L u c i l e: És minek mondja azt nekem most? Azt hiszi maga, hogy ez mentség? Szegény barátom, a maga órája husz esztendővel késik . . .

S o u t h: Ön kegyetlen, lady Lucile.

L u c i l e: Éppen nem. Ön husz esztendő előtt . . . észrevett engemet . . . (halkan) én is észrevettem magát . . .

S o u t h: Lucile, mondja meg igazán, akkor nem tagadta volna meg tőlem a csókot?

L u c i l e (fejét kezére hajtja s iróasztalán rendez az irások közt): — — —

S o u t h (kitörő örömmel): Oh, Lucile, jobb későn, mint soha! Mi »még« fiatalok vagyunk . . .

L u c i l e: Ez a »még« sajnos! már sok és mégis kevés: kialudt parazsból nem pattan ki szikra.

S o u t h (fölkel, néhány lépést tesz, azután a fejére ütve fölkiállt): Azt hiszem, egykor nagy szamár voltam.

L u c i l e: !!! Azért azonban maradjunk jó barátok, mint husz éven át. Meghivom magát unokám keresztelőjére.

S o u t h: Lucile, maga egy angyal! (magában). Nincs sajnálatosabb e világon annál, ha önmagunknak be kell vallanunk, hogy ifjuságunkban mulasztást követtünk el.

L u c i l e: Jöjjön barátom, nézzük meg kis unokámat.

S o u t h: Ha ugy kivánja . . .

zsák Péter mindenüket elitta s még e mellett ütötte, verte a nejét.

Már nem tudta tovább türni férje bántalmait és a nyomoruságot, bejött Nagyváradra szolgálni.

Ezelőtt mintegy két hónappal Zsurzsák Péterné felkereste Pacala Tamás esperest a válás iránt, mire megidézte az embert is magához a lelkész, hogy kibékitse őket. Ez, ugy látszott, sikerült is; azonban az ember tovább ivott s kegyetlenül megverte ismét a feleségét.

Két héttel ezelőtt az asszony ismét felkereste az esperest, de ez uttal is sikerült a békéltetés.

Tegnap reggel azonban már az ember jelent meg ugy 8 óra tájban a lelkészi lakban s mindenáron kérte a válást. Pacala Tamás esperes ur a törvényszékhez utasitotta az izgatott embert. Beszédén látszott, hogy bár gorombán bánik az asszonynyal, szereti és félti a feleségét.

Négy lövés a csendes paplakban.

Délután 3 óra tájon a feleségével együtt állitott be Zsurzsák Péter a papi lakba. Mivel az esperes az irodában el volt foglalva, az első udvarban várt Zsurzsák és a felesége. Az egész dologból az látszik, hogy az ekkor is kissé ittas ember előre elhatározta, hogy a feleségét és önmagát megöli; a 9 mm. átmérőjü revolver meg volt töltve a zsebében.

Az asszony egy darabig csak türte a férje szemrehányásait, gyanusitásait, de végre is megsokalta a szidalmakat s visszafelelt az embernek.

Erre Zsurzsák Péter dulakodni kezdett a feleségével, majd kétszer rá lőtt a szegény nőre, azonban csak az egyik lövés találta homlokon az asszonyt, aki menekülni akart a dühtől elvadult férje elől. Mig a kis veréczés kert ajtót ki akarta nyitni az asszony, férje a harmadik lövést is rá irányozta s hátba lőtte alig pár lépésről, ugy, hogy a golyó egész keresztül ment a hát bőréig.

Elválasztja magától az asszonyt.

Mind a három lövés oly gyorsan történt, hogy az esperes ur mire kisietett az irodából, már az asszony meg volt lőve. Az esperes megrémülvén egészen a véres látványtól és a revolvertől, reá kiáltott az emberre, hogy mit csinál?

— Semmit a főtisztelendő urnak, csak az asszonytól választottam el magam.

Alig ejtette ki e pár szót, a negyedik lövés is eldördült s Zsurzsák Péter sziven találva összerogyott.

Az éppen arra járó Gerő Ármin alkapitány azonnal kihallgatta s a kórházba szállittatta a sulyosan sebesült asszonyt, az ember holttestét pedig a bonczházba szállitották, ahol dr. Fisch Áron megvizsgálta.

A kórházban a sok vért vesztett asszonyt dr. Braun Illés kórházi orvos vette gondos ápolás alá.

Az éppen a közkórházban tartózkodó Báthory László hely. kórházi biztos az illetőségre nézve kérdezte ki az asszonyt, akinek életben maradásához nem sok reményt füznek az orvosok.

A HÉTRŐL.

Homerosz-ért hét város versengett: mind a hét saját szülöttének vallotta, természetesen csak halála után.

Mennyivel nagyobb ennél Wlassics közoktatásügyi miniszter, akit életében — miniszterkedése alatt — a héten hét választó kerületben léptették föl képviselő-jelöltnek az előtte csuszó-mászó kormánypárti ujságok.

A különbség Homerosz és Wlassics közt csak annyi — egyéb nem is lehet — hogy az eposz nagy megalkotójáért a hét versengő görög város lakosai hajba kaptak — Wlassics jelöléséről éppen ama kerületek választói tudtak legkevesebbet, amelyeket »a magasabb közéleti erkölcstan« prófétájával boldogitani akartak.

Szegény Homérosz! Szegény görögök!

*

A magyar-csékei választó-kerületben is szerették volna Wlassicsot jelölni; már komolyan szóba is akarták hozni a jul. 26-án a magyar-csékei vendéglőben tartandó szabadelvü-párti gyülésen, de kérdésükre azt a választ nyerték Budapestről, hogy a mostani kultusminiszteriumnak elég volt egy Gyetva és hogy Wlassics inkább le se jő, semhogy kénylelen legyen közáporban megfutamodni. Azért inkább kő nélkül elszaladt Budapestről is messze, fürdőre. Zsilinszky még mindig borogatja a fejét. Soha olyan kövek, mint Gyetván.

*

Azért mégis egyedüli lesz a maga nemében a m.-csékei liberális képviselőjelölés. A szabádelvüpárt, a kötelező polgári házasság, a zsidó reczepczió, a felekezetnélküliség elvhü pártja ugyanis olyan férfiut fog »szabadelvü« képviselőnek jelölni, aki sem a polgári házasságot, sem a zsidó reczepcziót, sem a felekezetnélküliséget el nem fogadja.

Lészen pedig ez a férfiu: a nagyváradi görögkeleti püspökhelyettes.

E végből minél kevesebb beszédet fognak mondani, de annál többet fog — izzadni a jelölt ur.

Nem is csoda ebben a nagy melegben.

*

Azt mondják, hogy ifjabb Tisza Kálmán is pályázik erre a kerületre.

M.-Csékéről azonban arról értesitenek hogy a Tiszáék mindenre pályáznak ugyan, de a m.-csékei kerületükre még sem fognak reflektálni . . . Megvetlek Rózsi.

Majd elválik. Egyébiránt ifj. Tisza Kálmánnak mindegy, akár Henczida akár Bonczuda, csak mandatum legyen.

*

Politikai fogócskát játszik Ugron Gábor, meg Kossuth Ferencz. Egyik a másikának kerületében jár agitálni s hir szerint, föl is lépnek egymás ellenében.

Az lesz majd a nagy heczcz, ha egyik a másikat megbuktatja, ugy hogy rettenetes fáradság, izgatás után egyszerüen kerületet s mandatumot cserélnek.

*

Bánffy Dezső báró lemondása.

A magyar miniszterelnök kijelentette szilágysomlyói választó-kerülete fő-emberei előtt, hogy nem reflektál választóinak bizalmára, ha ellenjelöltet léptetnek fül ellene.

Könnyü neki — mondta az ugrai kerület érdemes képviselője — ameddig miniszter . . .

*

Nagy szabadkőmüves dáridóról értesitenek a Félix-fürdőből pénteki bőjt napjáról, melyen a sok *** testvér között egy *fehér* — holló is hust evett volna.

Nem hiszünk ez értesülésnek; mert föltesszük a szabadkőmüvesekről, hogy más helyet keresnének maguknak a Félix-fürdőnél.

Ami pedig a *fehér* hollót illeti aki állitólag részt vett a pénteki bőjt napján tartott szabad kőmüves granmurin, ő talán arról is fog tudni valamit, amit a szabadkőmüvesek ott határoztak . . . .

Szivesen rendelkezésére bocsátjuk hasábjainkat ama hirlapirói kötelességünknél fogva, melylyel kerüljük a bujkálást és fölkeressük a nyilvánosságot.

Dr. Berkovits urnak is nyitva áll lapunk, föltéve, hogy nem — *köpköd*, mint az egyszeri handlé.

*

— A legjobb rendörség a világon a nagyváradi; mondja **A**.

— Ugyan ne beszélj; mondja rá **B**.

— De bizony ugy van; több tagja vizsgálatot tesz a rendből; világositja föl **A**.

— Vagy ugy!

— Igenis. még pedig államilag kinevezett vizsgáló bizottságok előtt.

— De nem fegyelmi bizottságok előtt?

— Ki ilyen, ki amolyan vizsgálati rend szerint.

— Vajjon lesznek-e itt is: jelesen, jól, elégségesen és elégtelenül érettek a — kibuktatásra?!

*

Egy tanácsos és egy biró szomszédok és jó puszi-pajtások. Együtt feküsznek le rendesen — hajnalban, és együtt kelnek fel délben.

Egyik nap a tanácsos elmaradt az általa kitüzött tárgyalásról, melyre a megidézett felek megjelentek, a tanácsos ur pedig nem!

Megbüntette őket pénzbirságra, s azzal fenyegette, hogy karhatalommal vezetteti elő.

A felek remonstráltak, minek következtében a pénzbirságot elengedték nekik — a késedelmes tanácsosnak pedig a város költségén millenniumi órát vettek, nehogy kibeszélhesse magát.

A birót azt nem bántotta senki. Miért? Mert a főnöke még később jő a hivatalba, mint ő maga.

*

Hadd szóljék mán ez a csendes.

Van városunkban egy csendes ember, aki a mult vasárnap a közuti vasut vonatával történt kisiklást el akarta disputálni és mivel mégis akadtak, kik annak az esetnek a hirét uyilvánosság elé hozták, ezeket mindennemü gyanusitásokkal, »magán érdekkel« és »személyes sérelemmel« merészkedett vádolni. Mikor azonban nyilvánosan felszólitották, hogy »ki azzal a farbával!«, nos, erre nagyon elcsendesedett az a csendes. Ahelyett proklamácziót bocsátott ki a nagyváradi közönséghez, amelyben megigéri, hogy tessék csak a gatyás vasut nyaktörő vonatait tömegesen használni s majd ha ebből, meg az eladott, de vissza nem váltott sértetlen jegyek árából milliókat nyernek a szegény (?) részvényesek: akkor majd épitenek Olaszinak is közuti vasutat.

Okos ember az a csendes.

Miért csendes? Mert hát csendes tótul annyi, mint »tichy« — de nem Gyula.

Hadd szóljék mán az a csendes.

*

Legujabb szálló ige.

Ha támolygó részeg parasztot látnak a váradiak, menten ezt kiáltják:

— Nini, kisiklik a gatyás! (Gatyás vasut.)

Ha pedig valaki ugy tesz, mint Bodóné, mikor a bor árát kérik, azonnal készek a megjegyzéssel:

— Félrebeszél, mint a közutyi.

Figaró.

A Félix-fürdő véd-területe.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A Félixfürdő védterület kérdése czim alatt a »Tiszuntul« 167 számában megjelent ujdonságban az foglaltatik, hogy Déry János az ő területének a védterületbe való bevonása ellene tiltakozott ugyan azonban a tárgyaláson jelenvolt gevlugust és a prépostságot képviselő Márkus László kimutatták, hogy ezen területek is csakugyan a Félix-fürdő védterületéhez tartoznak, ezen téves közleményt t. szerkesztő ur b. engedelmével legyen szabad röviden a következőkben helyreigazitom: ugyanis én a saját tulajdonomat képező hájói ipartelepemen még a mult évben megkezdtem ártézikutam fu-

ratását még pedig a földmivelésügyi miniszteri 51879/895 sz. alatt kiadott rendelete folytán és 5406/895 sz. szolg. birói végzés alapján, tehát törvényes jogot szereztem arra; nem való tehát azon állitás, hogy most bebizonyittatott miszerint az én területem a Félx-fürdő védterületéhdz tartoznak, találtatott, mert a Félix-fürdőnek sem a mult 1895 évben sem az előtt, de sőt ma szives megállapitott védterület felállittatását ez évben kérelmezte a premontrei rend, de az én már előbb szervezett jogomat ha valóban jog államban élünk, nem befolyásolhatja, ez ügyben azonban még a bánya kapitányság a távozata bevárando, mert hogy 14□ kilométer terület vonassék el magán érdekből és a védterület egész a volfierdőig kiterjesztessék s ez által hosszu időre ezen egész völgy mely ipari czélok létesitésére mintegy teremtve van, elvonassék, nem képezhet állami érdeket s az a hazai ipar fejlesztése czéljából sem engedélyezhető.

Tisztelettel

Déry János.

TANÜGY.

Felhivás! Az államilag engedélyezettgyermek menedék ház vezető-dajkaképző tanfolyamot, a folyó év szeptember hó 3-ik napján nyitom meg. Jelentkezhetnek 18—40 életévöket betöltött nők, — kik elemi osztályt végeztek. Benyujtandó iratok: iskolai, erkölcsi, születési és orvosi bizonyitványok, a folyó évi augusztus hó 26-ig személyesen hozandók. Nagyvárad, 1896. julius hó 17-én. Özv. Dyk Ferenczné okl. kisdednevelőnő. (Apácza-utcza 8. szám.)

SZINHÁZ.

Gályarab.

A »Nyomorultak« a világirodalom regényei között a legelsők között áll s a romantikus arra legmaradandóbb becsü alkotásai közé tartozik, a lángeszü franczia iró ezen müvével szerezte meg nevének a halhatatlanság dicsfényét s még ma is, midőn a regényesség nem alapfeltétele a szépirodalomnak, szivesen olvassuk Hugó »Nyomorultak« regényét, mert gyönyörü korrajzokat, jellemeket, remek epizód jeleneteket találunk abban. Másként állunk azonban a drámával. A regénytől dramatizált szinmüvek sajátsága ezen darabból sem hiányzanak: hosszadalmas rövid képekből állanak, az összefüggés nincs meg a képek között, a darab elveszti az önálló egész jellegét s apró epizód képekre bomlik fel.

A közönség csekély számmal jelent meg a tegnapi előadáson igazolva, hogy efféle darabokkal manapság nem igen lehet közönséget vonzani. Egész estén nyomott volt a hangulat s ez a sok változásnak, folvonásközöknek tudható be, mert az előadás jó volt.

E. Kovács Gyula a szerencsétlen Valjean János szerepében müvészi alakitást mutatott be. Kivüle meg Szentgyörgyi, Fekete Rózsika, — ki az utolsóelőtti képben ennivalóan kedves volt — Cserny Berta voltak az előadásnak központjai.

P. J.

Hirek a szinkörből. Ma délután a Tékozló este az Igmándi kis papot adják a szinkörken. Az esti előadásban S. Áldor Juliska és Turchányi Olga játszák a fő női szerepeket. Mellettük Szentgyörgyi, Rózsahegyi Leővey és Bartos vannak elfoglalva. Szigeti József kedves humoru énekes bohózatát — a Nő emancipatiót — mely a mult hétről S. Áldor Juliska gyengélkedése miatt elmaradt — hétfőn adják, Ebben a férfiak közül különösen Vendreinek lesz kitünő szerepe.

A Magyar Királyi Operaház játékrendje. 1896. julius 29-tól julius 26-ig. Hétfőn julius 20-án nincs előadás. Kedden julius 21-én: A walkür, Sedlmair, Hilgermann, Diósyné, Rotter, Ábrányiné, Pewny, Kaczér, Válent, Berts, Broulik, Szendrői, Ney D. közremüködésével. Julius 22-én nincs előadás. Csütörtökön julius 23-án: Siegfried, közremüködnek: Sedlmair, Ábrányiné, Hilgermann, Perroti, Dalnoki, Takáts, Szendrői. Julius 24-én nincs előadás. Szembaton, julius 25-én: Az istenek alkonya, Sedlmair, Rotter, Pewny, Kaczér, Válent, Hilgermann, Perotti, Ney D., Takáts, Beck közreműködésével. Vasárnap, julius 26-án: Parasztbecsület és Korrigán, közremüködnek Vasquez, Ábrányiné, Válent, Aványi, Várady, Sironi.

Igazságszolgáltatás.

Három forint miatt, hat hávi börtön. Hoffman Lajos timár segédet, gazdája Balogh Sándorhoz küldte zsákokért. Azonban a nevezett senkit sem talált otthol, azonban észrevette a félfára akasztott kulcsot. Azt magához vette s a konyhába hatolt és onnan három forintot ellopott. A kir. ügyészség lopás büntettével vádolta s a kir. törvényszék is bünösnek találván 6 havi börtönre 3 évi hivatalvosztésre és 10 frt költség megtéritésében marasztalta el. Vádlott az itélet ellen fellebbezett.

Vétkes bukással vádolt gyolcsos-tót. Odrobinyák Károly szekerén hordozta a gyolcsot faluról-falura. Azonban az üzlet nem jól ütött ki s igy kénytelen volt csődöt mondani. De leltárt és mérleget sohasem vezetett, bár négy szekeren járt s igy üzlete a kisipar körét meghaladta. Az ügyészség vétkes bukással vádolta s a kir. törvpnyszék e vétség miatt 10 frt pénzbüntetésre, ki nem fizetése esetén 2 napi f-gházra itélte.

A hivatalos pénz. Jákób László községi pénztárnok és iskolai gondnoknak a község lelkésze átadott 72 frtot, hogy azt fizesse adóba. Ő azonban adóba csak 32 frtot fizetett, a megmaradt 40 frtot pedig magánál tartotta, mert az egyházzal szemben követelése állt fen s e követelés részbeni kiegyenlitése végett tartotta magánál a nevezett összeget. A kir. ügyész hivatali sikkasztást látott fennforogni, azonban a kir. törvényszék e váddal szemben Jákób Lászlót, mindennemü törvény elleni kihágástól mentnek találta, és felmentő itéletet hozott, s a költségek megfizetéséken a kincstárt elmarasztalta.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: **I. van Woude.** 69

Szivem vérzik.

De nem attól a gondolattól, hogy mily nagy veszteség érhet, — hanem attól a gondolattól, hogy ő, ő, élete virágjában ott fekszik leteritve egy csapástól, egy eséstől.

Talán nemsokára vége lesz . .

És ennek gondolatára lelki szemem előtt áll egész élete születésétől fogva: gondtalan gyermekkorra, virágzó ifjusága telve eszményekkel és komoly munkálkodással; azután férfikora függetlenségével, elégedettségével, miglen engem talált az utjában, engem, aki csak aánatot okoztam neki.

Eszembe jutnak komoly szavai ott a mezei ösvényen; az ő kérése gondolnám megérette azt a lépést, végül az én könnyelmü igéretem; hogy kötelességeit meg fogom osztani.

Mindez megsemmisitő világosságban áll előttem . . . azután eszembe jutnak az utóbbi napok összes kisebb eseményei: az a pillanat, midőn oly hidegen s csipősen kérdeztem, vajjon számadással tartozom-e neki, amiért otthonn akartam maradni vagy amidőn alig mondtam neki köszönetet az emlékért, amit a jégsportra vonatkozólag hozott, amidőn elforditottam tekintetemet, hogy felém nyujtott jobbját ne kellessen látnom . . .

Lehetséges-e, hogy mindez csak néhány órával ezelőtt történt? . . . És azután nem tehetnék-e jóvá egyet-más? Semmit! Tom itt hágy engemet, talán már itt is hagyott. Habár még megfoghatom a kezét, meg csókolhatom az atkát — talán már meszsze van, meszsze tőlem.

Semmi remény, kevés remény . . .

Mit is mondott az orvos?

— Hamar vége lehet.

Ráhajolok a mozdulatlan alakra és arczomat ráteszem az övére.

— Tom!

Semmi életjel.

Odakünn a toronyóra tizenegyet üt. Mily idegenül, mily szokatlanul hangzik ez a tizenegy óra-ütés a fülembe.

Ah, hát igy hagyjam őt elmenni . . . . Örökre, búcsúzatlanul?

Nem, azt nem tehetem, megőrjitene az a gondolat, hogy ő nem tudott arról semmit. Meg kell azt neki mondanom. Mily boldoggá tette volna . . . Miért is voltam oly szivtelen, hogy azt tudomására nem hoztam?

A régi, szép, igaz szerelem ismét uj életre kelt bennünk: kiolvastam ezt a szeméből, kivettem azt még a hallgatásából is, midőn csipős szavakkal elhalmoztam . . . hát még hangja dallamos zöngzetességéből, amely annyi szép s drága emléket ébresztett föl lelkemben . . .

Én csak megrögzötten nem akartam mindent látni, mivel egy pillanatban, amikor soká visszatartott jogos fölháborodása kitört belőle, megsértette büszkeségemet.

Ő neki kelljen elsőnek jönni, hogy meg legyen a kiengesztelődés — erre vártam én.

Oh te fenhéjázó, önző szivem, most megtört a te daczod, el van temetve önzésed: de most már késő, késő!

Vajjon igaz szerelmem nem hathatja-e őt még egyszer vissza az életbe!

Ismét odalépek az ágyához és ráhajlok. . .

— Tom!

De megint semmi életjel.

Istenem, mit tegyek?

Szabad-e még tovább tétovázn:m?

Nem; igy nem szabad elválnunk!

Csak egy búcsú csókot!

Egy szives, szerető csók, egy kézszoritás, egy jó szó ebben az órában fölér évekkel, egy egész élettel.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Magyar képviselőház összehivása

Budapest, jul. 18. (Saj. tud. táv.) A kormány f. hó végével vagy a jövőnek eléjén vissza hivatja a képviselőházat, hogy beterjesszse az uj kiegyezést Ausztriával, mely bizottsághoz fog utasittatni, hogy már szeptemberben napirendre lehessen tüzni.

Osztrák magyar kiegyezés.

Bécs, jul, 18. (Saj. tud. táv.) Itt elterjedt hirek szerint, a magyar kormány mindenben teljesiteni kész az osztrák kormány követeléseit és ezzel a tárgyalások véget értek.

Bécs, jul, 18. (Saját. tud. táv.) Az osztrák miniszterelnök jelentést tett a királynak Ischlbe a magyar kormánynyal a kiegyezés ügyében folytatott tárgyalások sikeréről, Hir, szerint, a király szerencsét kivánt Badeni grófnak az elért sikerhez.

Bécs, jul, 18. (Saját. tud. táv.) Az itt időző magyar miniszterek tanácskozására gyültek össze a kiegyezési tárgyalások befejezése után. Hir szerint, a magyar szabadelvü párt több tagja, kik e napokban itt időztek, határozottan tiltakoztak az ellen, hogy Bánffy-kormány lemoudott minden ellenengedményről.

Gr. Apponyi Albert és Szilágyi Dezső.

Budapest, jul, 18. (Saját. tud. táv.) Hire jár, hogy Szilágyi Dezső barátai, kik a Bánffy kormány által Ausztriával kötött kiegyezést ellenzik, közeledtek gr. Apponyi Alberthez és a partonkivüliekhez, hogy a kormányt szeptemberben megbuktassák.

Igazságügyminiszter Munkácson.

Munkács, jul. 18. (Saj. tud. táv.) Erdély, igazságügyi miniszter szakadó esőben idejött és gr. Schönborn kastélyában szállt meg. Lónyay főispán és Cseh polgármester üdvözölte. A zsidóság, mely két pártra szakadt, nem mutatkozott az utczán.

Keresztények mészárlása Krétán.

Athén, jul. 18. (Saját. tud. táv.) A reformokról szóló tárgyalások nem vezettek eredményre. A krétaiak kepviselője azt követelik, hivja vissza a török kormány a rakonczátlankodó csapatokat, mert különben nem lesz béke.

Angol agráriusok győzelme.

London, jul. 18. (Saj. tud. táv.) A felsőház harmadik olvasásban elfogadta a gazdasági billt.

KÖZGAZDASÁG.

A méhészkedés és az 1896-ik év.

Általános a méhészek panasza a millenniumi év ellen. Egyike ez a legrosszabb méhészeti esztendőknek. Bárha még, főleg az alföldön, kedvező időjárás mellett, a tisztes fűből jelentékeny mézelés várható is, nagy jövedelemmel alig fog zárulni az idei méhészkedés; ha pedig szárazság vagy sivár idő fog járni, ugy valószinüleg igen sok méhcsalád még a télire való mézet sem fogja begyüjteni.

E kedvezőtlen eredmény sokaknál lehangoltságot szült; sőt némely méhész a balsiker láttára, magáról a méhészkedésről is le akar mondani.

De nem indokolt dolog egy év sikertelensége miatt, egy különben igen szép és eléggé jövedelmező foglalkozással, nemes kedvtöltéssel szakitani. Hazánkban a méhészkedésnek nem csökkenése, de mindenképen növekedése, terjedése volna óhajtandó.

Jó kitelelés, tavaszi gondozás mellett még ez az év sem volt oly mostoha.

A méhészkedés aranyideje a május és jónius hava.

A méhésznek minden áron ki kell használni ezt a két hónapot, néha annak csak néhány kedvező szakát.

Azt lehet azonban tapasztalni majdnem általánosan, hogy a közönséges méhtartók nem képesek értékesiteni e két hónapot, nem képesek; mert méheik rosszul teleltek, tavaszszal kevésbbé gondoztattak; méheik még májusban is — ha addig már el nem vesztek — silányak néptelenek, alig fiasitanak. A májusi és juniusi jó időt tehát nem használhatják ki; a kedvező időt kénytelenek önmaguk fejlesztésére forditani, valahogy junius végére erőre jutnak. Juliusban rajzanak. Ily méhészkedésből csak akkor van valami haszon, ha a nyár és ősz igen kedvező, mi azonban elég ritka.

Az ily méhészkedés csak arra szolgál, hogy rontsa a méhészet hitelét.

E kijelentés igazságát készségesen befogják ismerni mindazok, kik már tapasztalták, hogy mire képes egy jó erőben levő májusi méhtörzs, hogy mily szinte csodával határos dolgot képes végezni egy májusi raj!

Az idén sem hasonlithatók össze a májusban vagy juniusi elején jött rajok a néhány héttel később jöttekkel.

Méhészkedjünk bármiképen, ingó vagy ingatlan kaptárokban, rajoztató rendszer mellett, vagy rajoztatás nélkül, mindenképen az a czél, hogy a gyümölcsfák virágzására, de legalább is május közepére, törzseink teljes erőben legyenek, a fenékig néppel, a fenékig fiasitással.

Csak erős törzsek jövedelmeznek. Később sem szabad sok raj engedése által nagyon megnyengiteni méheinket, főleg azokat nem, amelyeket teleltetni fognak. Az ősszel, erős törzsek, fiatal anyával biztositják a jó kitelelést, A jó kitelelés a sikert.

Csak ily jó népeket vigyünk a telelésbe; lássuk el elegendő mézzel, egy törzsre legalább 8—10 kilós mézet számitva. Ingó kaptárokban a mézet felülre akaszszuk, mert a méh a legfelső helyet foglalja el télen, ott van szüksége a mézre.

Nagy gond forditandó egyrészt arra, hogy a méhlak télen meleg legyen, de másrészt arra is, hogy a méhek elegendő levegővel birjanak. El kell zárni a hideg behatolását a méhlakba; különösen felől, fönnt és oldalt körös-körül. A parasztkas betapasztás, betakaritás, az ingó kaptár gondos betömés vagy alkalmas párnák által tétetik meleggé. Ha felől csak kis nyiláson is elillanhat a melegség, a telelés veszélyeztetve van, kiválóképen akkor kell erre vigyázni, ha késő őszszel más kaptárba költözetjük méheinket; mert különben a méhek maguk beszokták tapasztani a kisebb nyilásokat.

Némely helyen azon hitben, hogy a röpnyiláson sok hideg hatol be, a röplyukat majdnem egészen betapasztják. Pedig az a fő, hogy felől és oldalt legyen a méhtörzs légmentesen és melegen elzárva; erős törzseknél még a legnagyobb télen is alig kell a röpnyiláson valamit szükiteni. Erős családok kis nyilás mellett elegendő friss levegőhöz nem jutnak, igen sokat szenvednek, sokszor meg is betegednek, elhullanak. A jövő év sikere koczkáztatva van. A jó melegen, de elégséges légcsere mellett kitelelt méhek, egészségesen, edzetten mennek a tavasz elé!

Ilyen erös és égészséges törzsek már január végén, de februárban mindenesetre fiasitanak.

Az egész kaptárra kiterjedő általános fiasitás azonban csak kedvező időben, valamikor áprilban, többnyire a kökény virágzással egy időben szokott bekövetkezni.

A méhész egyik leglényegesebb kötelessége, ha bő jövedelmet akar, ezt az általános fiasitást fenntartani. Ha egyszer kezdetét vette a teljesmérvü fiasitás, semmi áron sem szabad megengedni, hogy visszaesés történjék.

Pedig huzamos kedvezőtlen idő esetén, ha a méhek magukra hagyatnak, a fiasitással felhagynak, sőt még a kész fiasitást is kiszaggatják, kidobálják. Ez pedig 4 vagy épen 6 hétre szóló visszaesést jelent, ez a méhészet főidejének a május, junius aranynapjainak elvesztését, esetleg egy egész év veszteségét jelenti.

Valóban a méhészkedés sulypontja arra helyezendő, hogy ez megakadályoztassék!

Két körülmény szünteti be a fiasitást: a hideg idő s a fennakadt külső mézhordás. Ezeken kell tehát segiteni.

A hidegség ellen az az orvosság, hogy a melegitő takarók tavaszszal el ne távolittassanak, még májusban sem, igen rosz időben még junius elején sem. Ép oly gondosan legyenek bepakkolva a méhek, mint télen.

A külső mézhordás megszünése mindég kedvezőtlenül befolyásolja a fiasitást, a méhtörzs előhaladását, óhajtott fejlődését. Erős törzsekben, melyek elég fedett (tavalyi, vagy a tavaszon gyüjtött és raktározott) mézzel el vannak látva, kevesebb kárt tesz a külső hordás megakadása.

Teljes sikert azonban azon kárral szemben, mi a külső hordás megszünéséből származik, ugy érhetünk el, ha méheinket — mig a rossz idő tart — etetjük. Egyedül ez ellensulyozza a külső mérelést, még ha bármennyi elraktározott még volna is a kasban.

Melegen tartott esős törzsek higitott mézzel etetve a legrosszabb időben sem esnek vissza.

A mézet nem kell sajnálni. A méznek legkitünőbb takarékpénztára maga a méh; senki sem bánik oly kiméletesen, takarékosan a mézzel s érte oly busás kamatot senki sem fizet, mint a méh.

A vizzel higitott mézet — mert itt a fiasitás fenntartása és előmozditása a czél — csak kis adatokban, de gyakran nyujtjuk.

Mindezek, ha még a törzsnek jó anyja is van, elvezetnek a mindenkor kivánt czélhoz: már ez idény elején teljes erőben levő méhcsaládokhoz.

Mártonfalvi.

—

A biztositási dijak oszthatatlansága kérdésében a magyar királyi kuria, mint legfőbb itélőszék egy konkrét eset alkalmából igen érdekes határozatot hozott, mely az érdekelt körökben annál nagyobb figyelmet kelt, mivel bíróságaink a legutóbbi időkben az átlépések folytán keletkezett tömeges perekben igen gyakran a legellentétesebb alapon itélkeztek. A kuria itélete most a kereskedelemi törvény idevágó szakaszainak teljes helyes értelmezését teszi lehetővé, midőn kimondja, hogy a kereskedelmi törvény 486. §. 2. bekezdésében foglalt az a kitétel, hogy a biztositott a lejárt dijat megfizetni köteles, helyesen csak ugy értelmezhető, hogy a biztositott a viselt és letett koczkázati időszakra eső megfelelő biztositási dijat tartozik megfizetni, mely törvény rendelkezés a koczkázat csak akkor és addig tekinthető oszthatatlansága azonban megszünik azon pillanatban, a midőn a koczkázat, illetőleg az annak alapját képező biztositási szerződés hatályát vesztette, mihez képest a koczkázat oszthatatlanságának megszünésével összefüggően megszünik a koczkázat ellenértékét képező biztositási dij oszthatatlansága is. A fenforgó esetben a koczkázat a királyi itélőtábla itéletében megjelölt időpontig, azaz a követelt biztositási dij fizetésének lejárta napjáig hatályban állott, addig tehát oszthatatlan volt, de ezt a napot követő naptól fogva a kereskedelmi törvény 486. §. 4. pontja értzlmében a biztositási szerződés hatályát vesztvén, a koczkázat ekkor véget ért és beállt azon eset is, midőn a dij a viselt koczkázat-tartamnak megfelelően megoszthatóvá vált.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Vasárnap, 1896. julius 19-én,

a kolozsvári országos nemzeti szinház személyzetével

két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárakkal:

A TÉKOZLO.

Látványos tündérrege 3 szakaszban.

Kezdete 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

IGMÁNDI KIS-PAP.

Népszinmü 3 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, hétfőn, 1896. julius hó 20-án

NŐEMANCZIPATIÓ.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Eladó cséplőgép.

Jó karban levő Fleischer és Társa-féle szeges rendszerü **kézi cséplőgép** egyszersmind kétfogatu fekvő homokkerék **járgány-hajtásra** is berendezve és pedig együtt a cséplőgép s járgány, vagy különkülön is **eladó**. 158 1—1

Czim a kiadóhivatalban.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállitók, **Rudolstadt** (Thüringia).

1880/1869. tkvsz,

Árverési hirdetmény.

A nagyváradi kir törvényszék, mint telekkönyvi hatóság által a **nagyszebeni földhitelintézet** végrehajtatónak ifj. **Simon János** végrehajtást szenvedő elleni 390 frt tőke s járulékai iránti végrahajtási ügyében végrehajtást szenvedő s tulajdonául felvett ezen telekkönyvi hatóság területén fekvő s a nagyváradi 1635. sz. betétben foglalt A. I. 1—2 r. sz. a. beltelkes házra, továbbá A. II. 1—3. r. sz. a. szőlőkre a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatositására határidőül **1896. évi szeptember hó 9-ik napjának délelőtti 9 órája** ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében kitüzetik.

Kikiáltási ár a házra 6939 frt, a szőlőkre 3020 frt, azonban az árverésre kitüzött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10-%át vagyis 693 frt 90 krt, illetve 302 frot tartoznak készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, árvereltető ellenben a bánatpénz letételének kötelessége alul felmentetik.

A vételár 3 részletben fizetendő, és pedig az első részlet az árverés napjától számitott 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számitott 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számitott 4 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyváradi kir. törvényszék, mint telekvi. hatóság 1896 évi május hó 9-én.

Kurovszky,
kir. tszki biró.

157 1—1 Olasz Gy. tszki biró távollétében.

NOVOTNY ANTAL

harang- és érczöntődéje

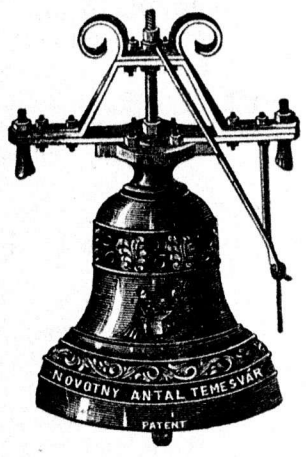

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg uj harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészitésére, ujabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, ugy, hogy az igy felszerelt harangokat könnyen és többször lehet forditani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlyukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 24—26

melyeknek **hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van** és gy egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal dijmentesen és ingyen szolgálok.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárváros.

NAGYVÁRAD-SZÖLLŐSI GŐZSÖRGYÁR

forgalom megnyitási jelentése.

Van szerencsénk tudatni, hogy a **Nagyvárad mellett fekvő Pecze-Szöllősön** ujonnan épült

SÖRFŐZDÉNKBEN

a forgalom folyó évi augusztus hó 2-án megkezdődik, a mikor is a **kiváló minőségü, megfelelő erősen főzött és kitünően érlelt**

MÁRCZIUSI és LÁSZLÓ SÖRT

áruba bocsátjuk.

Megrendelések ugy **hordók**, mint **palaczkokban** (ládánként 50 palaczkjával) **közvetlenül gyárunkból, vagy esetleg Nagyváradon** a Nagy-piacz-téri Kereskedelmi Palotában levő **városi irodánk** utján, haladéktalanul pontosan eszközöltetnek. **Nagyvárad városában házhoz szállitva.**

Kérve a mielőbbi és minél számosabb szives megbizásokat,

maradtunk kiváló tisztelettel

145 4—15

Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.